

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

Φέτος, περισσότερο από κάθε άλλη χρονιά, το Αυγουστιάτικο προσκύνημα, από τους χωριανούς μας ήταν το κάτι άλλο. Το πανηγύρι μας, ο Μέγας Εσπερινός στο Μοναστήρι μας, η Θεία Λειτουργία στον Αη-Νικόλα μας και τα κορίτσια όμορφα ντυμένα εντυπωσίασαν όλους μας και κάθε επισκέπτη. Το Μνημόσυνο των Ευεργετών από την Αδελφότητα και τα κληροδοτήματα τελέστηκε την Παρασκευή 22 Αυγούστου.

Από τη συναυλία της Αδελφότητας με έντεχνα τραγούδια με την Άννη και την Σοφία, που μας μάγεψαν πάλι.

Από τη λαϊκή βραδιά του Πολιτιστικού με τις συγχωριανές μας Αυγερινή και Φωτεινή.

Τα κορίτσια που ντύθηκαν και χόρεψαν τον 15Αύγουστο, όμορφα ντυμένες από την Αγαθή, την Τέτα και την Ανθούλα.

(Συνέχεια στη σελίδα 5)

5ο Παμπρωγωνησιακό Αντάμωμα στην Πολύτσανη

Μια μεγάλη γιορτή πολιτισμού, μνήμης και ενότητας του Πρωγωνίου

Όσιος Σοφιανός.

Δημήτριος Τόλης.

Σε κλίμα συγκίνησης, υπερηφάνειας και δυναμικής παρουσίας κατοίκων και επισκεπτών πραγματοποιήθηκε σήμερα στην ιστορική Πολύτσανη το 5ο Παμπρωγωνησιακό Αντάμωμα, επιβεβαιώνοντας με τον πλέον ουσιαστικό τρόπο ότι οι δεσμοί των ανθρώπων του Πρωγωνίου παραμένουν ζωντανοί, ισχυροί και αδιάρρηκτοι.

Ο θεσμός, που διοργανώνεται εναλλάξ στις δύο πλευρές των συνόρων, αποτελεί πλέον μια σταθερή και ιδιαίτερα σημαντική συνάντηση πολιτισμού, ιστορικής μνήμης και παράδοσης, αναδεικνύοντας την κοινή πολιτιστική ταυτότητα και τη διαχρονική σχέση του Πρωγωνίου και της Δρόπολης.

Κων. Καψάλης.

Λουίζα Θεοδωράκη.

Μαρία Κεφάλα.

Γιάννης Τσίμαρης.

Φρέντυ Μπελέρης

Σωκράτης Σουρβίνος.

Το 5ο Παμπρωγωνησιακό Αντάμωμα συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Πρωγωνίου, ο Δήμος Δρόπολης - Πρωγωνίου, ο Σύλλογος «Ενώσεις των Απανταχού Πολυτσανιτών» και η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων και Ενώσεων Επαρχίας Πρωγωνίου Ηπείρου, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της πολιτείας, της αυτοδιοίκησης, των φορέων της αποδημίας και πλήθους κόσμου.

Ισχυροί δεσμοί που δεν γνωρίζουν σύνορα

Καλωσορίζοντας τους παρευρισκομένους, ο Δήμαρχος Δρόπολης - Πρωγωνίου κ. Δημήτριος Τόλης αναφέρθηκε στη διαχρονική ενότητα των δύο περιοχών και στη σημασία της συνεργασίας των δύο Δήμων.

«Το Πρωγώνι αποτελεί έναν ενιαίο πολιτιστικό χώρο. Η σταθερή συνεργασία των δύο Δήμων μας τα τελευταία χρόνια αποδίδει καρπούς τόσο σε πολιτιστικό όσο και σε αναπτυξιακό επίπεδο, αποδεικνύοντας ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να χτίζει γέφυρες ουσιαστικής επικοινωνίας και αλληλεγγύης».

Ο Δήμαρχος Πρωγωνίου κ. Κωνσταντίνος Καψάλης, αναφερόμενος στην ιστορικότητα της Πολύτσανης και στους κοινούς δεσμούς των δύο περιοχών, τόνισε:

«Το Παμπρωγωνησιακό Αντάμωμα αποδεικνύει στην πράξη ότι η κοινή μας ρίζα και η πολιτιστική ταυτότητα του Πρωγωνίου ξεπερνούν τα γεωγραφικά όρια. Οι σχέσεις μεταξύ των δύο Δήμων βασίζονται στην κοινή ιστορία, στην καθημερινή επαφή και στους ανθρώπινους δεσμούς, δημιουργώντας ισχυρές βάσεις για το μέλλον του τόπου μας».

(Συνέχεια στη σελίδα 4)

Μια ωραία εκδήλωση στην ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΕΛΛΑΣ

Ο Δήμος Πρωγωνίου έκανε δεκτή την πρόταση της Πρωγωνίας πολυταλαντούχου καλλιτέχνηδος και κορυφαία σε οργανώσεις πολιτιστικών εκδηλώσεων φίλης **Νότας Καλτσούνη** από το Βασιλικό Πρωγωνίου.

Η πολυτάλαντη Νότα, ψυχή της εκδήλωσης, ανάμεσα στην Σοφία Τσέπα (Σύμβουλο Δημοσίων Σχέσεων του Δήμου) και τον Αντιδήμαρχο Πολιτισμού Τάσο Γιούνη.

Πέρυσι στη Γέφυρα στον Βοϊδομάτι εντυπωσίασε με την ποικιλία των χορευτικών απ' όλη την Ελλάδα με την ωραία ονομασία της εκδήλωσης «ΠΙΣΤΡΟΦΙΑ 1» και φέτος στην Ιερά Μονή Βελλας με την παρουσίαση «ΠΙΣΤΡΟΦΙΑ 2» του καλλιτέχνη του κλαρίνου Πρωγωνίου **Γιώργου Κοτσίνη** και με μια πλειάδα χορευτικών απ' όλη την Ελλάδα και τις χαμένες πατρίδες συγκίνησε και καταχειροκροτήθηκαν καλλιτέχνες και χορευτικά σύνολα.

Ένα από τα χορευτικά που συμμετείχαν στην εκδήλωση.

Μπαράβο στον Δήμαρχό μας που σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ο Δήμος μας είναι ασυναγώνιστος. Τα «Μουσικά Κτίσματα», τα «ΠΙΣΤΡΟΦΙΑ», την καθιερωμένη πλέον εκδήλωση Ζαράβινα, τις εκδηλώσεις στο Δελβινάκι, τα πολυφωνικά σε κάθε μεγάλο χωριό, τις θεατρικές παραστάσεις και άλλες πολλές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που γέμισαν τα χωριά μας επισκέπτες και οι μη Πρωγωνίοι εντυπωσιάστηκαν.

Μεγάλο πλήθος παρακολούθησε την πολιτιστική αυτή εκδήλωση, στην οποία μίλησε ο Σεβασμιώτατος κ.κ. Μάξιμος και ο Δήμαρχος Κων. Καψάλης.

Εμείς είχαμε με τα δικά μας κορίτσια δύο πολύ ωραίες συναυλίες που μας συμπλήρωσαν το θερμό αυτό καλοκαίρι.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

– Τον 15Αύγουστο στον Άγιο Νικόλα μας έγινε η βάπτισμα της κόρης του **Παναγιώτη Παπαχαράλδμπους** και της **Όλγας Ονουφρίου-Αλεξάκη**. Η Όλγα είναι εγγονή του Γιάννη Αλεξάκη και της Μάρως Ονουφρίου - Αλεξάκη. Η νονά **Μαριαλένα Χρυσικού** ονόμασε το όμορφο κοριτσάκι **Κυβέλη**.

Στους γονείς, παππούδες και γιαγιάδες ευχόμεθα να είναι πάντα υγιή και τυχερή, στη δε νονά να είναι πάντα άξια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η νεοφώτιστη βαπτίστηκε στην ίδια κολυμπήθρα του Αγίου Νικολάου όπου βαπτίσθηκε και η προγιαγιά της αξέχαστη Α-ναστασία (Τασούλα) Μέντζου. Ήταν πολύ συγκινητικό.

– Στα Γιάννενα, στον Ιερό Ναό του Προφήτη Ηλία στα Καρδαμίτσια ο **Σωτήρης Πότσης** και η **γυναίκα του Ανθή Λώλου** βάπτισαν το χαριτωμένο αγοράκι τους. Ο Σωτήρης είναι γιός του Γιώργου και της Αντωνίας Πότση. Οι νονοί **Θεοφάνης** και **Φρειδερίκη Γιολλάση** έδωσαν στον νεοφώτιστο το όνομα του παππού **Γιώργου**.

Στους γονείς Σωτήρη και Ανθή, στους παππούδες και γιαγιάδες ευχόμεθα να είναι πάντα υγιής και τυχερός, στους δε νονούς να είναι πάντα άξιοι για τέτοιες θεάρεστες πράξεις.

Μετά το Μυστήριο έγινε ωραία και πλούσια δεξίωση στην πολυτελή αίθουσα «Διογένους» στην Ελεούσα με πλήθος προσκεκλημένων.

– Ο **Σωκράτης Παπαθανασίου**, γιός του Παναγιώτη και της Λένας, και η σύζυγός του **Ιουλία** βάπτισαν το δεύτερο αγοράκι τους. Ο Νονός **Δημήτρης Μπλώνης** έδωσε το όνομα **Θεοχάρης - Νεκτάριος**. Ο Ηγούμενος της Μονής Μολυβδοσκεπάστου πατέρας Αρσένιος ετέλεσε το Μυστήριο.

Στο νεοφώτιστο ευχόμεθα να έχει υγεία και να είναι τυχερός. Στους γονείς Σωκράτη και Ιουλία τους ευχόμεθα να τον χαίρονται, να είναι πάντα χαρούμενος και υγιής, στους

δε παππούδες Τάκη και Χάρη και στη γιαγιά Λίνα να τον καμαρώσουν και γαμπρό.

– Ο φίλος μας συγχωριανός **Βασίλης Κώστας** και η σύζυγός του **Ευαγγελία** βάπτισαν στα Γιάννενα στον Ιερό Ναό του Αρχιμανδριού την χαριτωμένη κορούλα τους. Η νονά έδωσε το όνομα της αξέχαστης και αδικοχαμένης συζύγου του Βασίλη Λένας. **Ελένη** λοιπόν ονομάστηκε η νεοφώτιστη παρουσία ενός μεγάλου πλήθους συγγενών και φίλων του νεανικού ζευγαριού.

Μετά το πέρας του Μυστηρίου στο πολυτελές κέντρο «Διογένους» στην Ελεούσα έγινε τρικούμπερο γλέντι όπου το κλαρίνο είχε την τιμητική του. Στο χορό διακρίθηκαν χορευτές απ' όλες τις ηλικίες, όπως ο θεός του Βασίλη 94 χρονών Κώστας Ι. Κώστας και η εξαδέλφη Ρίνα Κώστα.

Η Αδελφότητα στον Βασίλη και στην σύζυγό του Ευαγγελία και ιδιαίτερα στην προγιαγιά Ευαγγελία Β. Κώστα και στον παππού της Γιώργο Κώστα εύχεται να είναι υγιής, καλότυχη και να την καμαρώσουν νυφούλα.

ΓΑΜΟΙ

Στο όμορφο νησί των Κυκλάδων Φολέγανδρο έγινε ο γάμος του **Πέτρου Σιούτη** (γιός του φίλου Νίκου Σιούτη) και της **Δέσποινας Σιούτη** - Τζόγκα).

Το Μυστήριο έγινε στον εκεί Ιερό Ναό της Παναγίας Παντάνασσας και αρκετοί συγγενείς και φίλοι καμάρωσαν το νεανικό ζευγάρι του **Πέτρου** και της **Μαρινάνας Αρλέτου**. Κουμπάροι οι φίλοι του ζευγαριού **Έφη Ντάφλου** και **Ηλίας Σιούνης**.

Η Αδελφότητα εύχεται στους νεόνυμφους υγεία, αγάπη και ευτυχία, στους δε γονείς τους Νίκου & Δέσποινα Σιούτη και Πέτρο & Γιώτα Αρλέτου να τους βλέπουν πάντα χαρούμενους και ευτυχισμένους.

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Έφυγε από τη ζωή ο Βησσανιώτης **Ζήκος Νάνης**, ένας καλός και εργατικός οικογενειάρχης. Ήλθε στη Βήσσανη γαμπρός του αείμνηστου Λεωνίδα Μπούσια. Παντρεύτηκε την κόρη του Ευαγγελία, δημιούργησαν μια ωραία οικογένεια και απέκτησαν δυο κόρες, την Μαρίνα και την Βασιλική και τον γιό τους Νικόλαο. Έμεινε μόνος όταν έχασε πριν από λίγα χρόνια την σύντροφό της ζωής του και αυτο τον κατέβαλε, όπως γίνεται όταν λείπει σε έναν άνδρα η σύζυγός του. Τον φρόντιζαν όμως τα παιδιά και τα εγγόνια του.

Ο θάνατός του λύπησε όλους τους Βησσανιώτες, ντόπιους και απόδημους, γιατί ήταν πολύ αγαπητός με προσφορά και στην Εκκλησία και στην Κοινότητα ως Σύμβουλος με επιτυχία.

Η Εξόδιος Ακολουθία έγινε στον Αη-Νικόλα μας και ένα μεγάλο πλήθος συγγενών και φίλων ήλθαν να τον αποχαιρετήσουν και τον συνόδευσαν στον Αη-Γιώργη μας, την τελευταία κατοικία όλων.

Ο ανηψιός του Αλέξης Χρονόπουλος έπλεξε το εγκώμιό του στον επικήδειο που εκφώνησε και παραθέτουμε παρακάτω:

«Με βαθειά συγκίνηση, με βήματα βαρεία, ήρθαμε όλοι

εδώ σήμερα σ' αυτόν τον ιερό χώρο, αυτή την ιερή στιγμή. Ήρθαμε για να απευθύνουμε τον ύστατο χαιρετισμό, να απευθύνουμε το ύστατο αντίο σ' έναν υπέροχο κατ' αρχάς άνθρωπο, σ' έναν άνθρωπο στον οποίο θα ταίριαζε ο χαριτωμένος που έδιναν οι αρχαίοι έλληνες σ' αυτήν τη λέξη όταν έλεγαν «ως χαρίεν άνθρωπος όταν άνθρωπος η» (πόσο δηλαδή χαριτωμένο πλάσμα είναι ο άνθρωπος όταν είναι πραγματικά άνθρωπος).

Ένας τέτοιος χαριτωμένος άνθρωπος ήταν και ο αείμνηστος πλέον ο θεός Ζήκος. Ένας ευσεβής, σεμνός, ταπεινός, αθόρυβος χριστιανός. Ένας ειλικρινής πιστός, σταθερός φίλος. Ένας καλός συγγενής για τους ανθρώπους του. Ένας εκλεκτός συμπατριώτης. Ένα εκλεκτό μέλος της κοινωνίας μας. Ένας υπέροχος οικογενειάρχης, τρυφερός σύζυγος, σπορτικός πατέρας. Ένας καλός οικοκύρης, πάντα προγραμματισμένος, μετρημένος, μελετημένος, μεθοδικός. Τίποτε δεν άφηνε στην τύχη του. Μαζί με την εξίσου υπέροχη σύζυγο του Ευαγγελία δημιούργησαν μια θαυμάσια οικογένεια με τρία υπέροχα παιδιά: τη Μαρίνα, τη Βάσω και τον Νίκο. Ταυτόχρονα αγωνιζόμενοι τίμια δημιούργησαν ένα καλό όνομα, μια θαυμάσια κοινωνική υποδομή. Όμως και μία φορά «Αλλαι αι βουλαί ανθρώπων και άλλα οι θεοί κελεύουσιν». Μετά από πολλά χρόνια οικογενειακής ευτυχίας, χαράς και δημιουργίας, ήρθαν και τα αναπόδοτα. Ήρθαν τα πάνω κάτω, όπως λέει και ο λαός μας. Έχασε την σύζυγο του Βαγγελιώ και το γαμπρό του Χάρη, και από και πέρα το γερό αυτό σκαρί, ο πληθωρικός αρχοντικός αυτός άνθρωπος με το μόνιμο χαμόγελο και την μεγάλη καρδιά, ο Ζήκος μας, έπεσε σε μαύρη καταιγίδα. Πάλεψε με τα αγριεμένα κύματα με το δυνατό βοριά, αλλά στο τέλος νικήθηκε. Έτσι έφυγε για το αιώνιο ταξίδι. Όσο κράτησε η δραματική περιπέτεια της υγείας του την αντιμετώπισε με απaráμιλλη ψυχραιμία, με ιώβεια υπομονή, με χριστιανική καρτερικότητα και αξιοθαύμαστη αξιοπρέπεια.

Όλο αυτό το διάστημα συνεχώς δίπλα του ήταν τα παιδιά του, τα εγγόνια, τα δισέγγονα του, οι συγγενείς και οι φίλοι του ως την τελευταία στιγμή. Έφυγε ήρεμος, ήσυχος μέσα από ένα ζεστό - αγαπητό οικογενειακό περιβάλλον. Αιώνια σου η μνήμη **αγαπημένε μας ΖΗΚΟ**.

Η Αδελφότητα για τον φίλο της Ζήκο, της οποίας υπήρξε ενεργό μέλος, εκφράζει τα ειλικρινή συλλυπητήρια στα παιδιά του Βάσω, Μαρίνα και Νικόλαο, στην νύφη και στον γαμπρό του, στα εγγόνια, στα ανήψια και στους άλλους συγγενείς του. Φίλε Ζήκο δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ και θα είσαι πάντα ζωντανός στη μνήμη μας. Καλό παράδεισο.

• Έφυγε από τη ζωή ένας καλοκάγαθος Βησσανιώτης, ο φίλος **Κώστας Ζαρκάδας**. Η ζωή του τελείωσε μετά από σύντομη σχετικά ασθένεια σε νοσοκομείο των Ιωαννίνων και το γεγονός αυτό συγκλόνισε το χωριό μας. Ο Κώστας, γιός του Παντελή Ζαρκάδα και της Αλεξάνδρας, ήταν εργατικός, ήσυχος, ποτέ δεν είχε διαφωνίες με κανέναν από τους συγχωριανούς και πάντα ήταν ευγενής και κοινωνικός.

Τον συνόδευσαν στην Εξόδιο Ακολουθία ένα πολύ μεγάλο πλήθος που ήρθε στη Βήσσανη για τον σκοπό αυτό, συγγενείς αλλά και πολλοί φίλοι. Εκεί στον Άγιο Νικόλαο, όπου εψάλει η νεκρώσιμος ακολουθία, δημιουργήθηκε το αδια-

χώρητο και του ευχήθηκαν καλό Παράδεισο. Ακολούθως έγινε η ταφή στον οικογενειακό τάφο στον Αη-Γιώργη μας.

Η Αδελφότητα για τον φίλο Κώστα, που ό,τι του ζητήσαμε ποτέ δεν δέχτηκε να πάρει αμοιβή, εκφράζουμε τα ειλικρινή συλλυπητήριά μας στ' αδελφία του, στις νύφες του, στ' ανήψια του και στους άλλους συγγενείς του και πιστεύουμε ότι ο Άγιος θεός θα τον κατατάξει μετά των Αγίων..

• Έφυγε από τη ζωή ο σύζυγος της συγχωριανής μας Ελένης Γκούνητη γέννημα θρέμμα της Βήσσανης **Ευάγγελος Βουλίκης**. Το δυσάρεστο γεγονός έγινε στον τόπο κατοικίας του στις ΗΠΑ και συγκεκριμένα στο Μίλγουοκι.

Ο χαμός του λύπησε όλους τους συγγενείς, φίλους και εμάς στην Αδελφότητα ιδιαίτερα. Η οικογένεια του εκλιπόντος ήταν υποστηρικτής μας και πάντα έστελνε οικονομική ενίσχυση για την εφημερίδα μας.

Η Εξόδιος Ακολουθία έγινε στον εκεί Ορθόδοξο Ιερό Ναό και τον αποχαιρέτησαν συγγενείς και φίλοι της εκεί Ελληνικής παροικίας.

Η Αδελφότητα συμπαραστεκόμενη στο βαρύ πένθος στην φίλη Ελένη, στα παιδιά του και στους άλλους συγγενείς εύχεται ο Άγιος Θεός να απαλύνει τον πόνο τους. Ας τον κατατάξει ο Κύριος μετά των δικαίων.

• Έφυγε από τη ζωή ο φίλος **Σάββας Χατζηχριστοδούλου**, σύζυγος της Βησσανιώτισσας Άννας Χρηστίδη. Ο Σάββας ταλαιπωρήθηκε τον τελευταίο καιρό και παρά το ότι ήταν δυνατός οργανισμός, τον νίκησε ο Χάρος στον αγώνα που έδωσε μαζί του.

Με την Άννα, κόρη του συγχωριανού μας Γιώργου Χρηστίδη, δημιούργησαν μια ωραία οικογένεια και απέκτησαν παιδιά και εγγόνια. Ήταν εργατικός, καλός επιχειρηματίας στην αγορά του Πειραιά και είχε μόνο φίλους. Ήταν ενεργό μέλος της Αδελφότητας και όσες φορές ζητήσαμε την βοήθειά του μας την προσέφερε.

Ο χαμός του λύπησε συγγενείς και φίλους και άφησε δυσαναπλήρωτο κενό. Στην Εξόδιο Ακολουθία παραβρέθηκαν πολλοί συγγενείς και φίλοι και του είπαν το τελευταίο αντίο.

Η Αδελφότητα στην σύζυγό του Άννα, στα παιδιά του και στους άλλους συγγενείς συμπαραστεκόμενη στο βαρύ πένθος τους και ευχόμεθα ο Άγιος Θεός να τον κατατάξει μετά των δικαίων.

• Έφυγε από τη ζωή η **Νιόβη Κοϊδάκη** κόρη των Βησσανιωτών Ηλία Γκάγκα δασκάλου και της Ευανθίας Γκάγκα - Στάθη.

Γεννήθηκε την ωραία εποχή που το χωριό μας έσφυζε από ζωή, ήταν ένα αρχοντοχώρι του Πωγωνίου που δεν είχε να ζηλέψει τίποτε από τη ζωή των πόλεων. Δεν φαντάζονταν κανείς τι περίμενε το όμορφο χωριό μας. Η10ετία 1940-50 ήταν δραματική. Οι οικογένειες βίωσαν τον Ελληνο-ιταλικό πόλεμο την διπλή κατοχή και τα μετέπειτα απαράδεκτα γεγονότα. Όμια και αυτή του παιδομαζώματος μαζί με την αδελφή της Φούλα (Φεβρωνία) κατέληξε μαζί με τους γονείς της στην Ουγρία από όπου το 1956 επέστρεψαν στην Ελλάδα. Ήταν ένα όμορφο κορίτσι γι' αυτό σε σύντομο χρόνο παντρεύτηκε έναν εξαίρετο νέο, στέλεχος της Ολυμπιακής, τον Γιώργο Κοϊδάκη και έζησαν μια ωραία ζωή. Απέκτησαν δύο κόρες την Μαρία και την Λιάνα. Ο συζυγός της έφυγε πριν μερικά χρόνια, ευτυχώς

σαν όμως να χαρούν γαμπρούς και εγγόνια

Τα τελευταία της χρόνια είχε την υπερβολική φροντίδα των παιδιών της και έτσι έφυγε ήρεμη και ήσυχη.

Η εξόδιος ακολουθία έγινε στον Ιερό Ναό του κοιμητηρίου του Ζωγράφου και ένα μεγάλο πλήθος συγγενών και φίλων την αποχαιρέτησε.

Η Αδελφότητα για το ενεργό μέλος μας εκφράζει τα ειλικρινή συλλυπητήρια στα παιδιά της, στους γαμπρούς, τα εγγόνια της, στα ανήψια της και τους άλλους συγγενείς της.

Ας είναι η μνήμη της αιωνία.

ΔΩΡΕΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗ

– Εις μνήμην των αξέχαστων και πολυαγαπημένων της γονέων **Χαριλάου** και **Ελένης Στάθη** και του αδελφού της **Νικολάου** ο ανηψιός της Αλέξανδρος (γιός του Νικολάου Στάθη) και η κόρη τους Τασούλα Στάθη μάς απέστειλαν 50 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

– Εις μνήμην των πολυαγαπημένων της συζύγου **Ορέστη Σιδέρη**, της αγαπημένης της αδελφής **Βασιλικής Στάθη** η **Όλγα Σιδέρη - Στάθη** μάς κατέθεσε 100 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

– Εις μνήμην της πολυαγαπημένης της μητέρας **Νιόβης Κοϊδάκη**, κόρη των αξέχαστων παππού **Ηλία Γκάγκα** και γιαγιάς μας **Ευανθίας Γκάγκα - Στάθη**, η κόρη της **Λιάνα Κοϊδάκη** το γένος Αλεξάνδρου Στάθη, κόρη του Γεωργίου Κοϊδάκη, μάς κατέθεσε 200 Ευρώ υπέρ των ευγενών σκοπών της Αδελφότητας.

– Εις μνήμην της πολυαγαπημένης μας μητέρας (όπως

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

Ευρώ	
ΣΤΟΥΠΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ & ΛΕΩΝΙΔΑΣ, Αθήνα	100
ΦΛΩΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Μεσολόγγι	50
ΣΤΑΘΗ ΤΑΣΟΥΛΑ, Αθήνα	50
ΣΤΑΘΗ - ΣΙΔΕΡΗ ΟΛΓΑ, Καναδάς	100
ΜΟΥΚΑ ΙΣΜΗΝΗ, Ιωάννινα	50
ΜΑΤΣΟΥΚΑ - ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΘΑ, Πάτρα	20
ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΗ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ, Θεσσαλονίκη	30
ΣΤΕΦΟΣ ΧΡ. ΣΩΤΗΡΗΣ, Ιωάννινα	20
ΓΑΡΜΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Αθήνα	50
ΖΑΡΚΑΔΑ ΛΑΜ. ΕΛΕΝΗ, Αθήνα	30
ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΝ. ΚΩΝ/ΝΟΣ, Βήσσανη	20
ΚΡΑΒΑΡΗΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, Βήσσανη	30
ΒΟΥΛΙΚΗ - ΓΚΟΥΝΤΗ ΕΛΕΝΗ, ΗΠΑ	50
ΒΑΪΜΑΚΗ - ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΕΝΗ, Θεσσαλονίκη	50
ΒΕΗ - ΤΣΙΡΙΜΠΑ ΗΛΕΚΤΡΑ, Αθήνα	50
ΚΟΥΡΕΝΤΑΣ ΚΩΝ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Αθήνα	100
ΚΑΤΗΡΤΖΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, Θεσσαλονίκη	30
ΔΑΛΜΑΣ Θ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Αθήνα	110
ΠΑΓΚΟΖΙΔΟΥ ΑΡΕΤΗ, Αθήνα	50
ΧΑΤΖΗ ΔΗΜ. ΕΛΕΝΗ, Θεσσαλονίκη	100
ΔΑΜΠΑ ΕΛΕΝΗ, Πάτρα	40
ΒΑΛΑΒΑΝΗ ΛΙΤΣΑ, Αθήνα	50
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ και ΘΥΜΙΟΣ ΖΑΡΚΑΔΑΣ, Γερμανία	60

Παρακαλούμε τους συνδρομητές της εφημερίδας, που δεν αναγράφεται το όνομά τους με το ακριβές ποσό που εισέφεραν για την Αδελφότητα, να επικοινωνούν με τον ταμία Ελευθέριο Δάλα στα τηλ.: 210 6217680 & 6972325666.

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΓΟΥΝΑΡΗ ΠΑΙΔΟΨΥΧΟΛΟΓΟΣ

ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ 28 ΤΗΛ.: 210 38 36 718
Τ.Κ. 152 33 ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΚΙΝ. 6934 404506

Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Μελανίδι 4, Ιωάννινα
τηλ.: 26513 06385
κω.: 697 4460402
e-mail: info@vickyponiki.gr
site: www.vickyponiki.gr

architectural studio

ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΑ Α.Ε.Ι.

– Η **Μάγια (Παναγιώτα) Καρώνη**, κόρη του Κωνσταντίνου και της **Σοφίας Καρώνη- Γκίοκα** και εγγονιά του Ζήση και Ντίνας Γκίοκα - Παπαζήκου εισήλθε στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο στο τμήμα Ανθρωπιστικών Σπουδών

Της ευχόμεθα καλό πτυχίο και την συγχαίρουμε ιδιαιτέρως για την επιτυχία της. Οι γονείς της και πολύ περισσότερο η γιαγιά Ντίνα και ο παππούς Ζήσης να την καμαρώνουν

– Η **Βασιλική Τσανακτσίδου**, κόρη του **Θόδωρου Τσανακτσίδη** και της **Τέτας** μας **Βουγιουκλή - Τσανακτσίδου** και εγγονιά των αείμνηστου φίλου μας Απόστολου Βουγιουκλή και Νούλας (Γιαννούλας) Βουγιουκλή το γένος Αριστέας Κώτσου - Δάκα, εισήλθε στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών.

Συγχαρητήρια στο κορίτσι μας, να έχει γρήγορο πτυχίο και πάντα χαρά, υγεία και να την καμαρώνουν οι γονείς της.

Σε όλους τους επιτυχόντες στα Ανώτατα Ιδρύματα της χώρας μας εκφράζουμε τα ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ μας είναι βέβαια και άλλοι αλλά τα παιδιά τα ίδια αποφεύγουν να δημοσιοποιούν την επιτυχία τους όμως οι γιαγιάδες και οι παππούδες το θέλουν. Έτσι στην επόμενη εφημερίδα όσοι θέλουν

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Η **Γωγώ (Γεωργία - Ανθούλα) Φαρούγια**, κόρη της Βησσανιώτισας **Αφροδίτης Τζόβα** και εγγονιά των αείμνηστων Γιώργου και Ανθούλας Τζβα αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο Πατρών τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Η Αδελφότητα συγχαίρει την Γωγώ μας και την μητέρα της Αφροδίτη για τον αγώνα τους ώστε να έχουν αυτό το ωραίο αποτέλεσμα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστώ από καρδιάς τόσο για την βοήθεια που μου προσέφερε, όσο και για την ετοιμασία της Αγίας Σωτήρας τον φίλο **Γιάννη Μακρυγιάννη** και την σύζυγό του από τα Μέγαρα που κατοικούν στη γειτονιά μας στη **Βήσσανη. Επίσης ευχαριστώ τον Βασίλη Ελευθ. Νίττα** για τα 200 Ευρώ που μου έστειλε για να χρησιμοποιηθούν στο κέρασμα στο εξωκκλήσι μας στη μνήμη της θείας του **Σωτηρίας Νίττα** σύζυγο του Χρήστου που χάσαμε πρόσφατα στη Γερμανία.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλούνται οι συμπατριώτες, όπου κι αν βρίσκονται, όταν **αρραβωνιάζονται, παντρεύονται ή βαφτίζουν τα παιδιά τους, μαζί με τις άλλες προσκλήσεις ας στέλνουν και μια στην Αδελφότητα, Μάρνη 38, Αθήνα, Τ.Κ. 10432 ή να ενημερώνουν στα τηλ. των μελών του Δ.Σ., έτσι ώστε να μπορούμε να ενημερώσουμε πληρέστερα τη στήλη «ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ», ή στο mail: garbiros@yahoo.gr.**

Όρος τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ) αναφέρεται στον διεπιστημονικό τομέα με πυρήνα την πληροφορική, ο οποίος ασχολείται με τη σχεδίαση και την υλοποίηση υπολογιστικών συστημάτων που μιμούνται στοιχεία του ανθρώπου τα οποία υπονοούν έστω και στοιχειώδη ευφυΐα: μάθηση, προσαρμοστικότητα, εξαγωγή συμπερασμάτων, κατανόηση από συμφραζόμενα, επίλυση προβλημάτων κλπ. Ο Τζον Μακάρθι όρισε τον τομέα αυτόν ως «επιστήμη και μεθοδολογία της δημιουργίας νοημόνων μηχανών». Αποτελεί ένα ταχέως εξελισσόμενο επιστημονικό και τεχνολογικό πεδίο.

Η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί σημείο τομής μεταξύ πολλαπλών επιστημών όπως της πληροφορικής, της ψυχολογίας, της φιλοσοφίας, της νευροεπιστήμης, της γλωσσολογίας και της επιστήμης μηχανικών, με στόχο τη σύνθεση ευφυούς συμπεριφοράς, με στοιχεία συλλογιστικής, μάθησης και προσαρμογής στο περιβάλλον. Διαιρείται στη συμβολική τεχνητή νοημοσύνη, η οποία επιχειρεί να προσομοιώσει την ανθρώπινη νοημοσύνη αλγοριθμικά χρησιμοποιώντας σύμβολα και λογικούς κανόνες, και στην υποσυμβολική τεχνητή νοημοσύνη, η οποία προσπαθεί να αναπαράγει την ανθρώπινη ευφυΐα χρησιμοποιώντας αριθμητικά μοντέλα βάσει στοιχειωδών υπολογιστικών στοιχείων, είτε εμπνευσμένα από πραγματικές βιολογικές διαδικασίες όπως η εξέλιξη των ειδών και η λειτουργία του εγκεφάλου, ή αποτελούν εφαρμογή στατιστικών μεθοδολογιών σε προβλήματα ΤΝ.

Η διάκριση σε συμβολικές και υποσυμβολικές προσεγγίσεις αφορά τον χαρακτήρα των χρησιμοποιούμενων μεθόδων και εργαλείων, ενώ δεν είναι σπάνια η σύζευξη πολλαπλών προσεγγίσεων (διαφορετικών συμβολικών, υποσυμβολικών, ή ακόμα υβριδικών συμβολικών και υποσυμβολικών μεθόδων) κατά την προσπάθεια αντιμετώπισης ενός προβλήματος. Με βάση το λειτουργικό στόχο η ΤΝ κατηγοριοποιείται εναλλακτικά σε ευρείς τομείς, όπως επίλυση προβλημάτων, μηχανική μάθηση, ανακάλυψη γνώσης, και συστήματα γνώσης. Επίσης υπάρχει επικάλυψη με συναφή επιστημονικά πεδία όπως η μηχανική όραση, η επεξεργασία φυσικής γλώσσας ή η ρομποτική.

Η σύγχρονη ΤΝ βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε υποσυμβολικές μεθόδους και εργαλεία στατιστικής καταγενομένα από τα εφαρμοσμένα μαθηματικά και τις επιστήμες μηχανικών, παρά από τη θεωρητική πληροφορική και τη μαθηματική λογική όπως συνέβαινε πριν το 1990. Σε ακαδημαϊκό επίπεδο η τεχνητή νοημοσύνη μελετάται επίσης από την ηλεκτρονική μηχανική, και αποτελεί θεμελιακό συστατικό του διεπιστημονικού γνωστικού πεδίου της γνωσιακής επιστήμης. Η ευρεία υιοθέτηση καρτών γραφικών (GPUs), καθώς και εξειδικευμένων επιταχυντών όπως οι μονάδες επεξεργασίας τενσόρων (TPUs), οι οποίοι αξιοποιούν προηγμένες τεχνολογίες ημιαγωγών, έχει υπάρξει καθοριστικής σημασίας στην εκπαίδευση και χρήση πολύπλοκων μοντέλων μηχανικής μάθησης.

Ενώ η λογοτεχνία και ο κινηματογράφος επιστημονικής φαντασίας από τη δεκαετία του 1920 μέχρι σήμερα έχουν δώσει στο ευρύ κοινό την αίσθηση ότι οι προσπάθειες στοχεύουν στην κατασκευή αυτόνομων μηχανικών ανδροειδών ή αυτοσυνειδητών προγραμμάτων υπολογιστή, στην πραγματικότητα το μεγαλύτερο μέρος της σύγχρονης έρευνας επικεντρώνεται στην κατασκευή λογισμικού με σκοπό την επίλυση ρεαλιστικών υπολογιστικών προβλημάτων (ασθενής ή στενή ΤΝ). Ωστόσο πολλοί πιστεύουν ότι η προσομοίωση (ή η εξομοίωση) της πραγματικής ευφυΐας, δηλαδή η γενική ΤΝ, πρέπει να είναι ο τελικός ερευνητικός στόχος.

Ιστορικό

Το 1950 ο μαθηματικός Άλαν Τούρινγκ, πατέρας της θεωρίας υπολογισμού και προπάτορας της τεχνητής νοημοσύνης, πρότεινε τη δοκιμή Τούρινγκ μία απλή δοκιμασία που θα μπορούσε να εξακριβώσει αν μία μηχανή διαθέτει ευφυΐα. Η τεχνητή νοημοσύνη θεμελιώθηκε τυπικά ως πεδίο στη συνάντηση ορισμένων επιφανών Αμερικανών επιστημόνων του τομέα το 1956 (Τζον Μακάρθι, Μάρβιν Μίνσκι, Κλοντ Σάνον κλπ). Τη χρονιά αυτή παρουσιάστηκε για πρώτη φορά και το Logic Theorist, ένα πρόγραμμα το οποίο στηριζόταν σε συμπερασματικούς κανόνες τυπικής λογικής και σε ευρετικούς αλγορίθμους αναζήτησης για να αποδεικνύει μαθηματικά θεωρήματα.

Επόμενοι σημαντικοί σταθμοί ήταν η ανάπτυξη

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

της γλώσσας προγραμματισμού LISP το 1958 από τον Μακάρθι, δηλαδή της πρώτης γλώσσας συναρτησιακού προγραμματισμού η οποία έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στη δημιουργία εφαρμογών ΤΝ κατά τις επόμενες δεκαετίες, η εμφάνιση των γενετικών αλγορίθμων την ίδια χρονιά από τον Φρίντμπεργκ και η παρουσίαση του βελτιωμένου νευρωνικού δικτύου perceptron το '62 από τον Ρόσενμπλατ. Κατά τα τέλη της δεκαετίας του '60 όμως άρχισε ο χειμώνας της ΤΝ, μία εποχή κριτικής, απογοήτευσης και υποχρηματοδότησης των ερευνητικών προγραμμάτων καθώς όλα τα μέχρι τότε εργαλεία του χώρου ήταν κατάλληλα μόνο για την επίλυση εξαιρετικά απλών προβλημάτων. Στα μέσα του '70 ωστόσο προέκυψε μία αναθέρμανση του ενδιαφέροντος για τον τομέα λόγω των εμπορικών εφαρμογών που απέκτησαν τα έμπερα συστήματα, μηχανές ΤΝ με αποθηκευμένη γνώση για έναν εξειδικευμένο τομέα και δυνατότητα ταχείας εξαγωγής λογικών συμπερασμάτων, τα οποία συμπεριφέρονται όπως ένας άνθρωπος ειδικός στον αντίστοιχο τομέα. Παράλληλα έκανε την εμφάνισή της η γλώσσα λογικού προγραμματισμού Prolog η οποία έδωσε νέα ώθηση στη συμβολική ΤΝ, ενώ στις αρχές της δεκαετίας του '80 άρχισαν να υλοποιούνται πολύ πιο ισχυρά και με περισσότερες εφαρμογές νευρωνικά δίκτυα, όπως τα πολυεπίπεδα perceptron και τα δίκτυα Hopfield. Ταυτόχρονα οι γενετικοί αλγόριθμοι και άλλες συναφείς μεθοδολογίες αναπτύσσονταν πλέον από κοινού, κάτω από την ομπρέλα του εξελικτικού υπολογισμού.

Κατά τη δεκαετία του '90, με την αυξανόμενη σημασία του Internet, ανάπτυξη γνώριαν οι ευφρείς πράκτορες, αυτόνομο λογισμικό ΤΝ τοποθετημένο σε κάποιο περιβάλλον με το οποίο αλληλοεπιδρά, οι οποίοι βρήκαν μεγάλο πεδίο εφαρμογών λόγω της εξάπλωσης του Διαδικτύου. Οι πράκτορες στοχεύουν συνήθως στην παροχή βοήθειας στους χρήστες τους, στη συλλογή ή ανάλυση γιγάντιων συνόλων δεδομένων ή στην αυτοματοποίηση επαναλαμβανόμενων εργασιών (π.χ. βλέπε διαδικτυακό ρομπότ), ενώ στους πρόπους κατασκευάζουν και λειτουργίας τους συνοψίζουν όλες τις γνωστές μεθοδολογίες ΤΝ που αναπτύχθηκαν με το πέρασμα του χρόνου. Έτσι σήμερα, όχι σπάνια, η ΤΝ ορίζεται ως η επιστήμη που μελετά τη σχεδίαση και υλοποίηση ευφύων πρακτόρων.

Επίσης τη δεκαετία του '90 η ΤΝ, κυρίως η μηχανική μάθηση και η ανακάλυψη γνώσης, άρχισε να επηρεάζεται πολύ από τη θεωρία πιθανοτήτων και τη στατιστική. Τα δίκτυα πεποιοθήσεων υπήρξαν η αφετηρία αυτής της νέας μετακίνησης, που συνέδεσε τελικά την ΤΝ με τα πιο σχολαστικά μαθηματικά εργαλεία της στατιστικής και της επιστήμης μηχανικών, όπως τα κρυμμένα μαρκοβιανά μοντέλα και τα φίλτρα Κάλμαν. Αυτή η νέα πιθανοκρατική προσέγγιση έχει αυστηρά υποσυμβολικό χαρακτήρα, όπως και οι τρεις μεθοδολογίες οι οποίες κατηγοριοποιούνται κάτω από την ετικέτα της υπολογιστικής νοημοσύνης: τα νευρωνικά δίκτυα, ο εξελικτικός υπολογισμός και η ασαφής λογική.

Σχολές σκέψης

Η συμβατική τεχνητή νοημοσύνη εμπλέκει μεθόδους μηχανικής μάθησης (machine learning), που χαρακτηρίζονται από αυστηρούς μαθηματικούς αλγόριθμους και στατιστικές μεθόδους ανάλυσης. Διακρίνεται σε:

- Έμπειρα ή Εξειδικευμένα συστήματα (Expert systems), που εφαρμόζουν προγραμματισμένες ρουτίνες λογικής, σχεδιασμένες αποκλειστικά για μία συγκεκριμένη εργασία, προκειμένου να εξαχθεί κάποιο συμπέρασμα. Για το σκοπό αυτό, διεξάγεται επεξεργασία μεγάλων ποσοτήτων γνώστων πληροφοριών.
- Λογική κατά περίπτωση (Case based reasoning). Η επίλυση ενός προβλήματος βασίζεται στην προηγούμενη επίλυση παρόμοιων προβλημάτων.
- Μπαΐσιανά δίκτυα (Bayesian networks). Βασίζονται στη στατιστική ανάλυση για τη λήψη αποφάσεων.
- Συμπεριφορική τεχνητή νοημοσύνη (Behavior based AI). Μέθοδος τεμαχισμού της λογικής διαδικασίας και στη συνέχεια χειροκίνητης οικοδόμησης του αποτελέσματος.
- Η υπολογιστική τεχνητή νοημοσύνη βασίζεται στη μάθηση μέσω επαναληπτικών διαδικασιών (ρύθμιση παραμέτρων). Η μάθηση βασίζεται σε εμπειρικά δεδομένα και σε μη-συμβολικές μεθόδους. Διακρίνεται σε:
- Τεχνητά νευρωνικά δίκτυα (Artificial neural networks) με πολύ ισχυρές δυνατότητες αναγνώρισης προτύπων (pattern recognition). Προσομοιάζουν τη λειτουργία των νευρώνων των εμβίων όντων.
- Συστήματα Ασαφούς λογικής (Fuzzy logic systems). Αποτελούν τεχνικές λήψης απόφασης κάτω από αβεβαιότητα. Βασίζονται στην ύπαρξη μη-αυστηρά διαχωρισμένων καταστάσεων, των

οποίων η βαρύτητα λαμβάνεται υπόψη κατά περίπτωση. Υπάρχουν ήδη πολλές εφαρμογές των τεχνικών αυτών.

- Εξελικτική υπολογιστική (Evolutionary computation). Η ανάπτυξή τους προέκυψε από τη μελέτη των έμβιων οργανισμών και αφορούν σε έννοιες όπως του πληθυσμού, της μετάλλαξης και της φυσικής επιλογής (επιβίωση του πιο προσαρμοσμένου) για την ακριβέστερη επίλυση ενός προβλήματος. Οι μέθοδοι αυτοί μπορούν να διακριθούν περαιτέρω σε εξελικτικούς αλγόριθμους (evolutionary algorithms) και σε νοημοσύνης σμήνους (swarm intelligence), όπως π.χ. οι αλγόριθμοι που προσομοιάζουν τη συμπεριφορά μίας κοινωνίας μυρμηγκιών.

Κίνδυνοι και αρνητικές χρήσεις της τεχνητής νοημοσύνης

Επιστήμονες και ερευνητές της τεχνητής νοημοσύνης, όπως ο Τζέφρι Χίντον, προειδοποιούν για τον μεγάλο κίνδυνο να ξεφύγει από τον ανθρώπινο έλεγχο η τεχνητή νοημοσύνη.

Εκτός από τους κινδύνους της τεχνητής νοημοσύνης, υπάρχουν και οι αρνητικές χρήσεις της. Π.χ., η Διεθνής Αμνηστία κατηγορήσε τις ΗΠΑ το 2025 για παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω της χρήσης τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης για την παρακολούθηση μεταναστών και ξένων φοιτητών που υποστηρίζουν τους Παλαιστίνιους στον Πόλεμο της Γάζας.

Τεχνητή νοημοσύνη στην κουλούρα

Στη λογοτεχνία

Στο έπος του Απολλωνίου του Ροδίου της ελληνιστικής εποχής, Αργοναυτικά, αναφέρεται ο Τάλλως, ο μυθικός φύλακας της Κρήτης, τον οποίο κατασκεύασε ο θεός Ήφαιστος. Ήταν γιγάντιος, ανθρωπόμορφος και με σώμα από χαλκό. Θεωρείται συχνά το πρώτο πλήρως ανεπτυγμένο αυτόνομο μεταλλικό ον στην ελληνική μυθολογία, πρόδρομος της ιδέας των ρομπότ στην παγκόσμια μυθοπλασία.

Στην Κίνα τον 4ο - 3ο αιώνα π.Χ. περιγράφηκε στο Liezi ο μηχανικός άνθρωπος του Yan Shi, η πρώτη πλήρης περιγραφή μηχανικού ανθρώπινου σώματος στην κινεζική γραμματεία. Ενώ λίγο αργότερα η ινδική παράδοση ανέφερε τους μηχανικούς φρουρούς του Ινδού αυτοκράτορα Ασόκα.[7]

Το 1818 η Μαίρη Σέλλεϋ έγραψε το μυθιστόρημα Φρανκενστάιν, στο οποίο το ανθρώπινο τεχνητό δημιούργημα στρέφεται εναντίον του δημιουργού του.

Στη σύγχρονη εποχή, πρόδρομος στη λογοτεχνία με θέμα την τεχνητή νοημοσύνη υπήρξε ο Ιούλιος Βερν με τα μυθιστορήματά του Ταξίδι στο κέντρο της Γης (1864) και 20.000 λεύγες κάτω από τη θάλασσα (1870), όπου παρουσίασε μηχανές και τεχνολογίες με αυτονομία και ικανότητες που μοιάζουν με νοημοσύνη. Ακολούθησε ο Σάμουελ Μπάτλερ και το μυθιστόρημά του Erehwon (1872), όπου υποστηρίχθηκε η δυνατότητα μηχανών να εξελιχθούν σε νοήμονα όντα.

Το 1920 ο Κάρελ Τσάπек με το θεατρικό έργο R.U.R. (Rossum's Universal Robots) εισήγαγε τον όρο «ρομπότ» και παρουσίασε ρομπότ που εκτελούν ανθρώπινες εργασίες και επαναστατούν, θέτοντας τα πρώτα φιλοσοφικά και ηθικά ερωτήματα για νοήμονες μηχανές.

Το 1940 ο Ισαάκ Ασίμωφ θεμελίωσε την τεχνητή νοημοσύνη στη λογοτεχνία με τους τρεις νόμους της ρομποτικής. Στα έργα του τα ρομπότ σκέφτονται, αλληλεπιδρούν με ανθρώπους και παίρνουν αποφάσεις βάσει ηθικών κανόνων. Ακολούθησε ο Στανίσουαφ Λεμ το 1964 με το θεωρητικό έργο Summa Technologiae, στο οποίο εξετάσε τη δυνατότητα μηχανών να έχουν νοημοσύνη, αυτονομία και συνείδηση. Το 1968 ο Φίλιπ Κ. Ντικ έγραψε το μυθιστόρημα Το Ηλεκτρικό Πρόβατο (Do Androids Dream of Electric Sheep?), όπου ανθρωποειδή μιμούνται ανθρώπινη νοημοσύνη και συναισθήματα.

Στον κινηματογράφο

Το 1968, ο Άρθουρ Κλαρκ συμμετείχε στη συγγραφή του σεναρίου της κινηματογραφικής ταινίας του Στάνλεϊ Κούμπρικ, 2001: Η Οδύσσεια του Διαστήματος, όπου ένας από τους χαρακτήρες του έργου, ο HAL 9000, είναι νοήμων υπολογιστής με άποψη, αυτονομία και συναισθηματικές αποκρίσεις, θεμελιώνοντας την εικόνα της ΤΝ στον κινηματογράφο και τη λογοτεχνία.

Στο Blade Runner (1982) θίγεται το θέμα των δημιουργημάτων, των λεγόμενων Replicants, τα οποία ψάχνουν ένα τρόπο να επεκτείνουν την προκαθορισμένη τους ζωή και γι' αυτό το λόγο στρέφονται εναντίον των δημιουργών τους.

Στο Matrix (1999) τα ρομποτικά δημιουργήματα, που δημιουργήθηκαν αρχικά για να αναλάβουν ρόλους δουλειάς, κάνουν εξέγερση εναντίον των δημιουργών τους και υποδουλώνουν το ανθρώπινο γένος παγιδεύοντάς τους και αποροφώντας την ενέργειά τους.

Στο manga και anime Doraemon υπάρχουν πολλά gadgets που σχετίζονται με τις τεχνολογίες της τεχνητής νοημοσύνης και της εκμάθησης μηχανής. Παρουσιάζονται οι επιπτώσεις που θα προκύψουν αν χρησιμοποιηθούν με λάθος τρόπο.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ «Ο ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΡΙΝΟΥ»

Σε ιδιαίτερα συγκινησιακό κλίμα πραγματοποιήθηκε, στις 18 Αυγούστου 2026, στο ιστορικό Αρρεναγωγείο της Βήσσανης, η παρουσίαση του βιβλίου της συγγραφέως Αρτέμιδος Βαμβουρέλλη, με τίτλο «Ο μονόλογος του Δρίνου».

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Πωγωνίου κ. Κωνσταντίνος Καψάλης, καθώς και πλήθος Πωγωνισίων, οι οποίοι παρακολούθησαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την παρουσίαση και τη συζήτηση γύρω από το έργο.

Για το βιβλίο και τη συγγραφέα μίλησε η Ομότιμη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Ευθυμία Τάφα, η οποία πρόλογισε το έργο και ανέδειξε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

Η συγγραφέας Αρτέμις Βαμβουρέλλη αναφέρθηκε στα ιστορικά γεγονότα και στα βιώματα που αποτέλεσαν την αφορμή για τη συγγραφή του βιβλίου, μεταφέροντας στο κοινό το ιστορικό και ανθρώπινο υπόβαθρο της αφήγησής της.

Ιδιαίτερη ήταν και η συμβολή της Προέδρου της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων και Ενώσεων Επαρχίας Πωγωνίου, κ. Λουίζας Θεοδωράκη, η οποία διάβασε χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το βιβλίο, δίνοντας στους παρευρισκόμενους την ευκαιρία να γνωρίσουν, μέσα από τη λογοτεχνική γραφή, πρόσωπα, γεγονότα και μνήμες μιας δύσκολης ιστορικής περιόδου.

Το έργο αναφέρεται σε γεγονότα που σημάδεψαν βαθιά τη ζωή των ανθρώπων της περιοχής κατά την περίοδο της Κατοχής, καθώς και στις συνέπειες που είχαν για τις τοπικές κοινωνίες το κλείσιμο των συνόρων με τη γειτονική χώρα και ο ξεριζωμός ανθρώπων από τις πατρογονικές τους εστίες.

Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου αναδεικνύονται μνήμες και βιώματα που συνδέονται άμεσα με την ιστορική διαδρομή του Πωγωνίου και των ανθρώπων του, υπενθυμίζοντας ότι η ιστορική μνήμη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής ταυτότητας του τόπου.

Η εκδήλωση στη Βήσσανη αποτέλεσε μια ουσιαστική συνάντηση λογοτεχνίας, ιστορίας και συλλογικής μνήμης, επιβεβαιώνοντας παράλληλα τη σημασία πρωτοβουλιών που συμβάλλουν στην καταγραφή, τη διάδοση και τη διατήρηση της ιστορίας του Πωγωνίου και των ανθρώπων του.

Οι αξέχαστοι Βησσασιώτες Γεώργιος Στούπης και Ιωάννης Στούπης με πανάξιους διαδόχους οι οποίοι κάθε χρόνο είναι παρόντες στη Βήσσανη και στις εκδηλώσεις της Αδελφότητας στην Αθήνα ως ενεργά μέλη.

BOSTON DRY CLEANERS

ΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΕΙΣ ΡΟΥΧΩΝ
ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ & ΦΥΛΑΞΗ ΡΟΥΧΩΝ

Αλεξάνδρα Νίττα

Λ. Δημοκρατίας 18, Πεύκη
210 8023869
bostoncleanersalex2@gmail.com
www.bostoncleaners.gr

Ενα Βησσασιώτικο Μαγαζί Στην Πεύκη. Στην οικογένεια Νίττα τους ευχόμεθα καλές δουλιές.

5ο Παμπωγωνισιακό Αντάμωμα

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

Παρουσία εκπροσώπων της Πολιτείας και της Αυτοδιοίκησης

Ιδιαίτερη σημασία απέκτησε η παρουσία και η συμμετοχή των επίσημων προσκεκλημένων, οι οποίοι με τους χαιρετισμούς τους ανέδειξαν τη σημασία της διασυνοριακής συνεργασίας, της στήριξης των ακριτικών περιοχών και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στο Αργυρόκαστρο κ. **Σωκράτης Σουρβίνος** εξήρε τη σημασία τέτοιων πρωτοβουλιών για τον Ελληνισμό της περιοχής, υπογραμμίζοντας τη στήριξη της ελληνικής Πολιτείας σε δράσεις που ενισχύουν τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς δεσμούς.

βουλευτής κ. **Φρέντυ Μπελέρης**, ο οποίος αναφέρθηκε στη βαθιά συναισθηματική αξία του Ανταμώματος, τονίζοντας ότι η παράδοση, τα κοινά βιώματα και οι ανθρώπινες σχέσεις αποτελούν τους ισχυρότερους φορείς της ιστορικής μνήμης.

Ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου κ. **Κώστας Κίτσιος** υπογράμμισε τη διαρκή συνδρομή της Περιφέρειας Ηπείρου σε πρωτοβουλίες που αναδεικνύουν τον πολιτιστικό πλούτο της Ηπείρου και εν-

ισχύουν τις τοπικές κοινωνίες.

Η Ομοσπονδία στο επίκεντρο της προσπάθειας διατήρησης της μνήμης

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου «Ενώσις των Απανταχού Πολυτσαντών» κ. **Θεοδόσης Μάντζαρης** καλωσόρισε τους συμμετέχοντες, εκφράζοντας τη συγκίνηση του για τη φιλοξενία του θεσμού

Η Βουλευτής Ιωαννίνων της Νέας Δημοκρατίας κ. **Μαρία Κεφάλα** αναφέρθηκε στην ανάγκη ουσιαστικής στήριξης των ακριτικών περιοχών, επισημαίνοντας τη σημασία του Ανταμώματος ως θεσμού που συμβάλλει στη διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής παράδοσης.

στην Πολύτσανη και την ιδιαίτερη σημασία της διατήρησης της παρακαταθήκης των προηγούμενων γενεών.

Εκ μέρους της οργανωμένης αποδημίας, ο Έφορος Πολιτισμού της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδας κ. **Αλέξανδρος Λαμπρίδης** υπογράμμισε τη σταθερή στήριξη των Ηπειρωτών της διασποράς προς τις ακριτικές εστίες και κάθε προσπάθεια που διατηρεί ζωντανό το ηπειρωτικό πνεύμα.

Κεντρική ομιλήτρια ήταν η Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων και Ενώσεων Επαρχίας Πωγωνίου κ. **Λουίζα Θεοδωράκη**, η οποία παρουσίασε την πενταετή διαδρομή του Παμπωγωνισιακού Ανταμώματος, αναδεικνύοντας τη σημασία της συνέχειας του θεσμού και της συστηματικής καταγραφής, τεκμηρίωσης και ανάδειξης της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πωγωνίου.

Η παράδοση του Πωγωνίου ζωντανή

Η εκδήλωση κορυφώθηκε με ένα πλούσιο μουσικοχορευτικό πρόγραμμα, μέσα από το οποίο παρουσιάστηκε η ζωντανή παράδοση του Πωγωνίου και της ευρύτερης περιοχής.

Συμμετείχαν:

- το Χορευτικό Τμήμα του Πολιτιστικού Συλλόγου Δρόπολης,
- ο Γυναικείος Πολυφωνικός Όμιλος Πολύτσανης,
- το Χορευτικό Τμήμα του Συλλόγου Γυναικών Δελβινακίου,
- το Πολυφωνικό Ανδρών Πολύτσανης,
- οι «Κυράδες του Σελλειού»,
- το Πολυφωνικό Δερβιτσάνης.

Το 5ο Παμπωγωνισιακό Αντάμωμα ολοκληρώθηκε μέσα σε κλίμα χαράς, συγκίνησης και υπερηφάνειας, στέλνοντας ένα ξεκάθαρο μήνυμα:

Το Πωγώνι έχει κοινή ιστορία, κοινή πολιτιστική κληρονομιά και κοινή μνήμη. Οι άνθρωποι του παραμένουν ενωμένοι και αποφασισμένοι να κρατήσουν ζωντανή την παράδοση και να μεταφέρουν την πολιτιστική τους παρακαταθήκη στις επόμενες γενιές.

Η μεγάλη συμμετοχή στο φετινό Αντάμωμα επιβεβαίωσε ότι ο θεσμός έχει πλέον εδραιωθεί και αποτελεί έναν ουσιαστικό κρίκο σύνδεσης των ανθρώπων του Πωγωνίου, στις δύο πλευρές των συνόρων και όπου κι αν αυτοί βρίσκονται.

Δημοσιεύτηκε στον
«ΠΡΩΙΝΟ ΛΟΓΟ» ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Του ΚΩΝ. ΚΩΣΤΟΥΛΑ

«Ήταν τόλμημα η πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Ενώσεων και Αδελφοτήτων Πωγωνίου το 2022 και η απόφαση να οργανωθεί μια κοινή πολιτιστική εκδήλωση, ένα «Πολιτιστικό Αντάμωμα», με τα εφτά χωριά του ξεκομμένου Πωγωνίου μετά από 110 χρόνια από την χάραξη των συνόρων με την Αλβανία το 1914.

Η ανησυχία για την τύχη της μακραίωνης πολιτιστικής Πωγωνήσιας παράδοσης και τυχόν αντιδράσεις ξεπεράστηκαν με τις πρώτες επαφές συλλογικοτήτων και αυτοδιοικητικών φορέων που αποδέχτηκαν την πρόταση με διέυρυνση της συμμετοχής για να υλοποιηθεί η προσπάθεια και να περάσουμε τα σύνορα στις Δρυμάδες και στους Σχωριάδες σε μια μεγαλειώδη συγκέντρωση και να ακούσουμε σε λόγο και τραγούδι ένα παλιό Πωγωνήσιο τραγούδι «Φίλοι καλώς ορίσατε φίλοι αγαπημένοι φίλοι καλώς ορίσατε φίλοι και τιμημένοι»!

Με αυτές τις σκέψεις η πρώτη διασυνοριακή πολιτιστική εκδήλωση Πωγωνίου-Δρόπολης, ανέδειξε και πιστοποίησε ότι, η πολιτιστική ταυτότητα των δύο Περιοχών, παρόλες τις αντίθετες καταστάσεις που για πολλά χρόνια είχαν διακόψει καθολικά την επικοινωνία των κατοίκων τους, διατηρούνται ισχυρές και αναλίσκωτες.

Και είναι εντυπωσιακή η πάνδημη συμμετοχή των κατοίκων που συμπληρώνεται με τη συμμετοχή των διοικήσεων των αυτοδιοικητικών οργανισμών των γειτονικών χωρών.

Αποτελεί πράγματι μια επιτυχία και ένα επίτευγμα, αυτή η πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Ενώσεων και Αδελφοτήτων Πωγωνίου, χωρίς μια ενίσχυση από το Υπουργείο Πολιτισμού, αλλά και χωρίς ένα ενδιαφέρον από τα Υπουργεία Εξωτερικών και Παιδείας, να συνδεθεί ξανά, έστω και πολιτιστικά, ένα κομμάτι του απόδημου Έθνους με την μητέρα πατρίδα. Οι συναντήσεις αυτές συνεχίζονται και γίνονται εναλλάξ, σε χωριά των συνόρων και εφέτος γίνεται το 5ο

(Συνέχεια στη σελίδα 6)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΖΟΓΚΑΣ
ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

Διευθυντής Γ' Πνευμονολογικής Κλινικής
Ερρίκος Ντυνάν H.C.

Ιατρείο: Πατισίων 339Α
☎ 210 2111938 ☎ 6977 468 592

Τηλ. Νοσοκομείου: 210 6972140
✉ nikolaostzogas@yahoo.com

Δρ. Ευάγγελος Β. Γκόγκας
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Digital Dental Art

Κορίνθου 287 & Πλατεία Γεωργίου, 26 221 Πάτρα
www.gkogkasdigitaldental.com

Ιωάννης Χρ. Κόντης M.D, PhD, F.R.C.S, F.A.C.S
Χειρουργός
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Β' Χειρουργική Κλινική
Αρτεμίδιο Νοσοκομείο
Βασ. Σοφίας 76
115 25 Αθήνα

Τηλ: 210 72.86.382
Fax: 210 72.86.171
Κιν: 694-0246387
e-mail: jkontis@med.uoa.gr

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΦΡΙΓΚΑ
ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΚ. 'Α. ΣΥΓΓΡΟΣ'

ΔΙΣΔΗΤΙΚΗ - ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
ΚΡΥΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ LASER

ΚΟΡΑΗ & ΚΟΤΤΟΥ 28
14452 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΗΛ. Ιατρείου 210 2610882
οικίας 210 6395824
ΚΙΝ. 6977 239938

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΕΙΡ. ΦΛΩΡΟΣ MD
Παθολόγος Ογκολόγος - Στρατιωτικός Ιατρός Π.Ν.
Διευθυντής Ε' Ογκολογική Κλινική Νοσοκομείου Metropolitan General
Αν. Διευθυντής Ογκολογική Κλινική Νοσοκομείου Αθηνών
F. Res.Fac. University of Pittsburgh Cancer Institute- USA
Επιστημονικός Συνεργάτης Ιπποκράτειο 15ρμα Αργινίου

Μετεκπαιδευθείς στο University of Pittsburgh, Pennsylvania USA
στην Ανοσοολογική (Immunotherapeutics) και Εξατομικευμένη
(Personalized) Θεραπεία του καρκίνου.

Ιατρεία (κατόπιν ραντεβού):
ΑΘΗΝΑ, Νοσοκομείο Metropolitan General, τηλ. 210 6502542 & 6974 465 626
ΑΓΡΙΝΙΟ, Νέο Ηρώο 10 (3ος όροφος) τηλ. 6974 465 626
Email: fanis_fl@yahoo.gr & tfloros@metropolitan-hospital.gr
Website: www.theofanisflorosoncology.gr

Aggelos Cogas
Property Consultant

15, Olym Street
P.O. 144 52
METAMORFOSSE
ATHENS-GREECE

TEL: +30
MOB: +30 69 80 308 792
EMAIL: a. cogas@agcogas.gr
www.agcogas.gr

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ

Όπως κάθε χρόνο η Αδελφότητα τέλεσε το Ετήσιο Μνημόσυνο των Ευεργετών του χωριού μας. Αυτό είναι καταστατική υποχρέωση και υπάρχει γραμμένο στους «Σκοπούς» της Αδελφότητάς μας όπως αναγράφεται στα πρώτα καταστατικά της «Εν Κωνσταντινουπόλει Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος των Βησσανιωτών η Αρετή».

Παλιότερα γινόταν την ημέρα του 15Αύγουστου, αλλά από την εποχή που μετά την Θεία Λειτουργία ακολουθεί χορός αποφασίσαμε να το κάνουμε σε ημερομηνίες από 10 - 20 Αυγούστου.

Φέτος ο προγραμματισμός μας συνδυάστηκε και με την επιθυμία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη μας κ.κ. **Αλεξίου** να παρευρεθεί και η ημερομηνία που μπορούσε ήταν η 22 Αυγούστου. Παρά ταύτα μας ειδοποίησε ότι ένα κώλυμά του τον εμπόδιζε να παραστεί. Μας ειδοποίησε ότι πρέπει να τελεστεί το μνημόσυνο με

Με μεγαλοπρέπεια τελέστηκε το Μνημόσυνο των Ευεργετών του χωριού μας, της εκκλησίας και της Αδελφότητάς μας.

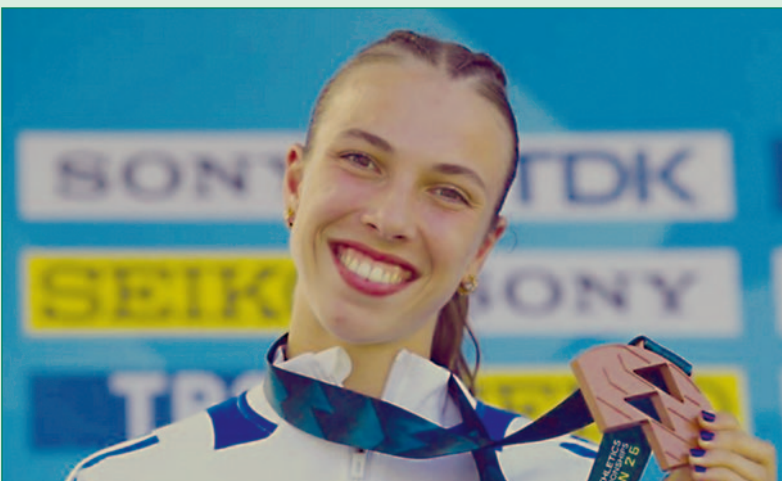
όλη την επισιμότητα σαν να ήταν παρών και μας έστειλε αντιπροσωπεία με τον Αρχιμανδρίτη κ. **Δαβίδ** του οποίου η καταγωγή είναι από το χωριό Ποντικάτες του Παγωνίου και τους Πρωτοπρεσβυτέρους π. **Μιχαήλ** και π. **Βασίλειο**, πολύ προσφιλείς μας αφού επανειλημμένα λειτουργούν στο Μοναστήρι μας. Πιστεύουμε ότι κάποια άλλη Κυριακή θα έρθει ο Σεβασμιωτάτος να λειτουργήσει στο χωριό μας.

Μετά τη Θεία Λειτουργία και το Μνημόσυνο η Αδελφότητα και τα κληροδοτήματα προσέφεραν δώρα, όπως συνηθίζεται στα μνημόσυνα.

Βησσανιωτάκια που πρωταγωνιστούν στον αθλητισμό και μας κάνουν υπερήφανους

Μάρθα Ανθούλη: Η Βησσανιώτισσα «το θηρίο» της Εθνικής Βόλλεϋ (2,02 μ. ύψος). Το παιδί θαύμα που κλέβει την παράσταση στο ελληνικό βόλεϊ και έχει προκαλέσει τον θαυμασμό των Αμερικανικών Πανεπιστημίων. Στη φωτό με τον πατέρα της Λεωνίδα και τη μητέρα της Ανθούλα Βοσινάκη, εγγονή της Μάρθας.

Σπουδαία διάκριση για την 17χρονη Ελένη Ιακωβάκη: «Χάλκινη» στο Παγκόσμιο K20 με πανελλήνιο ρεκόρ. Κόρη του Περικλή Ιακωβάκη και της Βησσανιώτισσας Αφροδίτης Μέντζου.

Συγχαρητήρια

Ο Αλέξανδρος Ράιχενμπαχ, γιος του Gerhard και της Δήμητρας Παπαγεωργίου - Ράιχενμπαχ έλαβε μετά από επιτυχείς εξετάσεις στο Εφετείο του Κρατιδίου Ρηνανίας Βεσφαλίας την Κρατική Νομική Άδεια. Τον συγχαίρουμε και του ευχόμαστε κάθε επιτυχία στους μελλοντικούς του στόχους.

ΠΩΓΩΝΙΣΙΑ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

Τιμή για το Παγωνί η τιμητική εκδήλωση στην Κέρκυρα για τον κοντοχωριανό μας Ηλία Δελλάρη.

Στις 8/4/2026 ο Δήμος Κέρκυρας τίμησε σε μεγάλη μουσική εκδήλωση τον Ηλία Δελλάρη, γιατί δημιούργησε το 1980 τη Δημοτική Χορωδία της πόλης, ανέλαβε τη διδασκαλία της και τη διηύθυνε με εξαιρετική επιτυχία μέχρι το 1994, πραγματοποιώντας σειρά επιτυχημένων συναυλιών, ελληνικού και διεθνούς κλασικού ρεπερτορίου και σε συνεργασία με τη συμφωνική ορχήστρα του Δήμου.

Ο Ηλίας έχει ρίζες στον Άγιο Κοσμά από πατέρα (Αριστοτέλης Δελλάρης) και στη Ρουσιά από μητέρα (Ευνομία Μπετζούνη).

Το μουσικό του ταλέντο είχε εκδηλωθεί από την παιδική του ηλικία στο χωριό.

Σπούδασε στη Μέση και Ανωτάτη Μουσική Σχολή της Τασκένδης στο Τμήμα Διεύθυνσης Χορωδίας και Ορχήστρας.

Εργάστηκε ως μαέστρος χορωδίας σε διάφορα μουσικά θέατρα. Έγραψε την παιδική όπερα «Το όνειρο της Ρνούλας» και άλλα μουσικά έργα, μεταξύ των οποίων το συμφωνικό ποίημα «Ανοιξη».

Στη φωτογραφία καθημέρος ο τιμώμενος Ηλίας Δελλάρης.

Στην Ελλάδα, εκτός από την Κέρκυρα, δίδαξε θεωρητικά στο Εθνικό Ωδείο, στο Κεντρικό Ωδείο Αθηνών και στο Ωδείο Δήμου Ελληνικών, όπου διετέλεσε και Διευθυντής Χορωδίας.

Παντρεύτηκε την Αγγελική Παπαλουκά το 1977 από τον Άγιο Κοσμά στο Βύρωνα, η οποία έφυγε από τη ζωή στις 9/11/2012.

Εξακολουθεί να ζει στον Βύρωνα Αττικής. Τα καλοκαίρια τα περνάει στη Ρουσιά στο σπίτι της μητέρας του, το οποίο αναπαλαιώσε μαζί με την πολυαγάπητη σ' όλους γυναίκα του, την γλυκύτατη Κούλα. Μαζί τους περάσαμε και εξακολουθούμε να περνάμε και με τον Ηλία θαυμάσιες μουσικές βραδιές.

Του ευχόμαστε να ανταμώνουμε για πολλά χρόνια και να τραγουδάμε γλυκαίνοντας τις πίκρες της ζωής.

Αλεξάνδρα Παπαγεωργίου - Βενετοπούλου

Την εφημερίδα μας μπορείτε να τη διαβάσετε και στην ιστοσελίδα

www.tzourlakos.com

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Σ. ΜΑΤΑΚΙΑΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
e-mail: pmatakia@otenet.gr
Μελέτες- Επιβλέψεις- Κατασκευές
Ανακαινίσεις- Εκτιμήσεις
Γούναρη 229 & Ποσειδώνος 35, Τ.Κ. 16674, Γλυφάδα
Τηλ./Fax: 210 9602624, Κιν.: 6937 115718

ΛΑΜΠΡΟΣ Γ. ΒΛΑΧΙΩΤΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ
ΤΗΛ. 6944997499
E-mail: vlachiotis@gmail.com
ΕΞΥΠΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ - ΚΑΜΕΡΕΣ
ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ
SMART HOME

Μαριάννα Αρλέτου
Ψυχολόγος / Msc Κλινικής Ψυχικής Υγείας
Ψ
28ης Οκτωβρίου 6, 3ος όροφος, Ιωάννινα
6983031009 / arletoupsy@gmail.com

INSURANCE
DEFENDER AGENCY
ΕΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΧΑΝΔΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
Ασφαλιστικός Σύμβουλος
Πριτανεύδου 119 Ίλιον, ΤΚ:13122
Τηλ: 210 2637446, Fax: 210 2627/66, Κιν: 6972 909 651
www.insurancedefender.gr e-mail: dhandanos@gmail.com

Athens Bariatric
Ευάγγελος Ν. Χανδάνος, M.D., Ph.D.
Λαπαροσκοπικός Βαριατρικός Χειρουργός
www.athensbariatric.com
Α. Αλεξάνδρου 6
Αθήνα 106 82
chandanos@athensbariatric.com
Τ 210-88 26 990
Κ 6938-278 563
Φ 210-88 26 921

Θωμάς Ζ. Πότσης
Ειδικός Καρδιολόγος
Υπέρηχοι καρδιάς • Δοκιμασία κόπωσης
Holter ρυθμού & πίεσης • Ρύθμιση υπέρτασης & λιπιδίων
Ζωσιμάδων & Σίνα 1
Ιωάννινα 454 44
Τηλ.: 26510 76980
Κιν.: 69740 75208

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΦ/ ΤΣΕΛΙΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΙΩ ΠΑΓΩ
ΕΒΡΟΥ 4, ΑΘΗΝΑ 116 35
Τηλ.: 210 3622583, Κιν.: 6973 773850,
e mail: haris.tselios@otenet.gr

5ο Παμπωγωνισιακό Αντάμωμα

Στο ξεκομμένο Πωγώνι

(Συνέχεια από τη σελίδα 4)

Πολιτιστικό Αντάμωμα στο χωριό Πολύτσανη του ξεκομμένου Πωγωνίου.

Την ΤΕΤΑΡΤΗ 12 Αυγούστου 2026-ΠΡΩΪ.

Ένα από τα αρχαιότερα χωριά του Πωγωνίου, το βορειότερο στην γεωγραφική του ταυτότητα, που αναφέρεται και στο «Χρονικό της Δρυοπίδος» ως Πολυανή της Χαονίας.

Η ιστορική παράδοση τη συνδέει με τον αγώνα της Εκκλησίας κατά του εξισλαμισμού στην Ήπειρο που ξεκίνησε από τον επίσκοπο Αργυροκάστρου Σοφιανό, ο οποίος παραιτήθηκε του επισκοπικού θρόνου και έγινε ηγούμενος της Μονής Αγίου Αθανασίου Πολύτσανης και ηγήθηκε μιας εκστρατείας κατά του εξισλαμισμού στα χωριά της ευρύτερης περιοχής.

Η Εκκλησία αναγνώρισε τους αγώνες του και τον ανακήρυξε ΟΣΙΟ, οι δε Πολυτσανίτες τιμούν τη μνήμη του, συντηρούν το Μοναστήρι και διαφυλάττουν τα ιερά του λείψανα. Οι Πολιτσανίτες έχουν μια παρουσία σε πολλούς τομείς και μια ιστορική παράδοση στην περιοχή. Ταξίδεψαν, πρόκοψαν διακρίθηκαν στα γράμματα με την παρουσία ενός λόγιου απόφοιτου της Μεγάλης του Γένους Σχολής, του Αθανάσιου Οικονομίδη, ο οποίος εργάστηκε στην Παιδεία, στη Διοίκηση, στη Δικαιοσύνη και στα κοινά. Διετέλεσε διευθυντής στα Κεστοράτεια εκπαιδευτήρια του μεγάλου Εθνικού Ευεργέτη Χριστάκη Ζωγράφου, που ενίσχυσαν τα σχολεία του Γένους στην ευρύτερη περιοχή, με 400 δασκάλους και δασκάλες απόφοιτους της εν Κεστορατίω Ζωγράφειου Σχολής. Από τη θητεία του εκεί, διασώθηκε ο λόγος στη λήξη των μαθημάτων των Σχολών του 1885, ένα κείμενο σοφίας, με βαθιά Ελληνοχριστιανική ταυτότητα μέσα στο μουσουλμανικό περιβάλλον. Ο λόγος του, με κεντρική διδακτική σύνθεση και με κεντρική ιδέα το αρχαίο ρητό «ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ», αποτελεί ένα Εθνικό κείμενο χρήσιμο και σήμερα. Παραθέτω ένα μικρό κύριο απόσπασμα:

Ο Αθανάσιος Οικονομίδης διατηρούσε ένα σημαντικό αρχείο πολλών θεμάτων και πληροφοριών που μερικώς διασώθηκε. Ο γιός του όμως, Μιλτιάδης Οικονομίδης, διακεκριμένος λόγιος της Πολύτσανης και διακεκριμένος ερευνητής της εποχής, έκανε την Πολύτσανη έδρα εκδοτικού οίκου όταν εξέδωσε το πρώτο του Εικονογραφημένο Ημερολόγιό του το 1911 επί Τουρκικής εξουσίας. Είναι ενδιαφέρουσα μια «ρεκλάμα» που δημοσίευσε με την ταυτότητά του στα Γαλλικά με έδρα: a Politsani (Epire)- POGON (Turquie)!

Ο Μιλτιάδης έχει να παρουσιάσει σε τρία Ημερολόγια που εξέδωσε και άλλες εκδόσεις, ένα σημαντικό εκδοτικό έργο και έχει διασώσει ένα μεγάλο κεφάλαιο της Ιστορίας και παράδοσης του χωριού του, του Πωγωνίου και της Ηπείρου. Η Πολύτσανη έχει να παρουσιάσει και άλλους λόγιους με πλούσια συγγραφική παραγωγή, με αριθμό εκδοτών τοπικών εφημερίδων αλλά και στη διασπορά και στην Ελλάδα και στην ΑΜΕΡΙΚΗ, έχουν αναπτύξει πολλές δράσεις και παρουσίες στα εθνικά και μειονοτικά θέματα του Ελληνισμού.

Η απόφασή τους σήμερα να συμμετάσχουν οργανωμένα σε αυτό το Διασυνοριακό «Πωγωνήσιο Αντάμωμα» βεβαιώνουν την άποψη ότι η πολιτιστική Πωγωνήσια ταυτότητα, παραμένει ζωντανή και η γλώσσα, η παράδοση λαλείται ομιλείται και τραγουδιέται ακόμη αυθεντικά και ο αντίλαλος από το κιντόι μας φέρνει αυθεντικά την ιστορική μας παράδοση.

Το Τελωνείο στις Δρυμάδες πιστεύεται θα είναι ανοικτό για όσους πήραν το μήνυμα του Αθανάσιου Οικονομίδη για το «ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ». Είναι ακόμη χαραγμένο στους Δελφούς, στο ναό του Απόλλωνα όπου συνάζεται ακόμη η παγκόσμια διανόηση και φθάνει ο αντίλαλος από το Κεστοράτι. Η αρχαία σοφία διδάσκεται και στο Πανεπιστήμιό μας στα Γιάννενα. Το Μνημόνιο Συνεργασίας που υπέγραψε με το Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου θα ήταν μια ευκαιρία για μια πρώτη εμφάνιση των δύο φορέων στην Πολύτσανη. Το Αντάμωμα είναι πολιτιστικό. Η Πολύτσανη περιμένει:

Όσοι πιστοί προσέλθετε σε αυτό το πολιτιστικό αντάμωμα, για να ακουστεί ένα πολιτιστικό μήνυμα από τον ακριτικό χώρο όπου υπάρχει, ακόμη Ελλάδα.

Κων. Κωστούλας

Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Πως οι δρόμοι ευωδάνε με βάγια στρωμένοι
ηλιοπάτητοι δρόμοι και γύρω μπαξέδες!
Η χαρά της γιορτής όλο πιότερο αζαίνει
και μακριάθε βογκάει και μακριάθε ανεβαίνει.

Τη χαρά σου, Λαοθάλασσα, κύμα το κύμα,
των αλλώνε τα μίση καιρό τηνε θρέφαν
κι αν η μαύρη σου κάκητα δίψαε το κρίμα,
να που βρήκε το θύμα της, άκακο θύμα!

Α! πώς είχα σα μάνα κ’ εγώ λαχταρήσει
(ήταν όνειρο κ’ έμεινεν, άχνα και πάει)
σαν και τ’ άλλα σου αδέρφια να σ’ είχα γεννήσει
κι’ από δόξες αλάργα κι αλάργ’ από μίση!

Ένα κόκκινο σπίτι σ’ αυλή με πηγάδι...
και μιά δράνα γιομάτη τοαμπιά κεχριμπάρι...
νοικοκύρης καλός να γυρνάς κάθε βράδυ,
το χρυσό, σιγαλό και γλυκό σαν το λάδι.

Κι άμ’ ανοίγεις την πόρτα με πριόνια στο χέρι,
με τα ρούχα γεματα ψιλό ροκανίδι,
(άσπρα γένια, άσπρα χέρια) η συμβία περιστέρι
ν’ ανασενει βαθιά τ’ όλο κέδρον αγέρι.

Κι αφού λίγο σταθείς και το σπίτι γεμίσει
τον καλό σου τον ίσκιο, Πατέρα κι Αφέντη,
η ακριβή σου να βγαίνει νερό να σου χύσει,
ο ανυπόμονος δείπνος με γέλια νταρχίσει.

Κι ο κατάχρονος θάνατος θα ‘τανε μέλι
και πολλή φύτρα θ’ άφηνες τέκνα κι αγγόνια
καθενού και κοπάδι, χωράφι κι αμπέλι,
τ’ αργαστήρι εκεινού, που την τέχνη σου θέλει.

Κατεβάζω στα μάτια τη μαύρη ομπόλια,
γιά να πάψει κι ο νους με τα μάτια να βλέπει...
Ξεφαντώνουν τ’ αηδόνια στα γύρω περβόλια,
λειμονιάς σε κυκλώνει λεπτή μοσκοβολία.

Φεύγεις πάνου στην άνοιξη, γιέ μου καλέ μου,
Ανοιξή μου γλυκιά, γυρισμό που δεν έχεις.
Η ομορφιά σου βασιλεψε κίτρινη γιέ μου,
δε μιλάς, δεν κοιτάς, πώς μαδιέμαι, γλυκέ μου!

Καθώς κλαίει, σαν της παίρνουν το τέκνο, η δαμάλα,
ξεφωνίζω και νόημα δεν έχουν τα λόγια.
Στυλωσέ μου τα δυό σου τα μάτια μεγάλα:
τρέχουν αίμα τα στήθια, που βύζαξες γάλα.

Πώς αδύναμη στάθηκε τόσο η καρδιά σου
στα λαμπρά Γεροσόλυμα Καίσαρας νά μπεις!
Αν τα πλήθη αλαλάζανε ξώφρενα (αλιά σου!)
δεν ηξέραν ακόμα ούτε ποιό τ’ όνομά σου!

Κει στο πλάγι δαγκάναν οι οχτροί σου τα χείλη...
Δολερά ξεσηκώσανε τ’ άγνωμα πλήθη
κι όσο ο γήλιος να πέσει και νά ‘ρθει το δειλί,
το σταυρό σου καρφώσαν οι οχτροί σου κ’ οι φίλοι.

Μα γιατί να σταθείς να σε πιάσουν! Κι’ ακόμα,
σα ρωτήσανε: “Ποίος ο Χριστός;” τ’ είπες “Να με”!
Αχ! δεν ξέρει, τι λέει το πικρό μου το στόμα!
Τριάντα χρόνια παιδί μου δε σ’ έμαθ’ ακόμα!

Γ.Μ.

ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ - ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΑΝ. ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ & ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 13

ΤΗΛ.: 210 38 36 718

T.K. 106 70 ΑΘΗΝΑ

KIN. 6934 404506

✉ Αλληλλογραφία ✉

12 Αυγούστου 2026

Απόδημοι εκ περάτων συναθροισθέντες ενθάδε εν τω χωρίω Βησσάνη στην πλατεία της εκκλησίας μας του Αγίου Νικολάου, με μουσικές εξαισίες, με φωνές μελωδικές κορασίδων Βησσανωτών της **Αυγερινής Γάτση** και της **Φωτεινής Παπαδοπούλου**, (Θεέ μου, τί ονόματα και τα δυό, που διώχνουν το σκοτάδι και σκορπίζουν το φως). Απόδημοι εκ περάτων απόλαυσαν μια υπέροχη μουσική βραδιά επιδοθέντες σε χορούς κυκλωτικούς άμα και αντικρυστούς με βαθύ εσωτερικό ρυθμό και σκορπούσε ρίγη συγκίνησης στους αδύναμους να συμμετάσχουν σ’ αυτή την τελετουργία.

Ξεφάντωμα ευγενές, αγαπητικό. Και τα κορίτσια ε υχαρίστως δέχονταν παραγγελίες σαν ολοκλήρωσαν το πρόγραμμά τους. «Με αεροπλάνα και βαπτόρια και τους φίλους

τους παλιούς» από τη νέα γενιά, γιατί εδώ στη Βήσσανη άνθισαν και παραμένουν φιλίες από τα νηπιακά τους χρόνια. Και οι παλιότερες γενιές νοσταλγιά αναπολώντας «Μοσχοβολούν στις γειτονιές βασιλικό κι ασβέστι». Και άλλα υπέροχα Ελληνικά από ανθρώπους «ωραίους σαν Έλληνες».

Και τα απέδωσαν θαυμάσια τα κορίτσια μας και οι μουσικοί που επάξια τα συνόδευαν. Ευχαριστίες πολλές σ’ όλο το γκρουπ. Νά ρχeste συχνότερα, για να διαλύετε τα σκοτάδια των σύγχρονων καιρών και να καταυγάζετε τις ψυχές μας με φως. Έτσι όπως το απαιρούν τα ονόματά σας.

Λοιπόν:
«Να μας έχει ο Θεός γερούς πάντα ν’ ανταμώνουμε και να ξεφαντώνουμε...».

Αλεξάνδρα Παπαγεωργίου – Βενετοπούλου

Νέα διάκριση για τον Κωνσταντίνο Στούπη στον Α΄ Πανελλήνιο Ποιητικό Διαγωνισμό «Κώστας Ουράνης 2026»

Με ιδιαίτερη χαρά και υπερηφάνεια ανακοινώνουμε ότι ο Κωνσταντίνος Στούπης τιμήθηκε με Αριστείο Ποίησης στον Αε Πανελλήνιο Ποιητικό Διαγωνισμό «Κώστας Ουράνης 2026», για το ποίημά του «Σε περίμενα».

Η σημαντική αυτή διάκριση αποτελεί αναγνώριση της ποιητικής του δημιουργίας και της ουσιαστικής συμβολής του στα ελληνικά γράμματα. Ο Ιωνικός εκφράζει τα θερμά του συγχαρητήρια στον δια-

κεκριμένο ποιητή και του εύχεται να συνεχίσει με την ίδια έμπνευση και δημιουργική πορεία.

Στην παρούσα ανάρτηση δημοσιεύουμε το δίπλωμα της βράβευσης,

6ε' περίμενα.

Τὸ βῶμα
τὸ εἶχα νιώσει
μὲ πᾶνονηλο κῆμα · αὐτὰρ
ἐξηρενε ν' ἀνέξσει·
ἓνα ἀπομεινῆμερο
τὴν ἀλωση μὲν
κάθηθα ἐταυροπόδι
· βῆσι προσμονῆς τὸ ξέφυτο.
Ὁ χιονιάς
χυρὶ ζαρε τῆς ψυχῆς
τὴν κώμην,
ἀνυπελθῆτα, καθὼς
ἐμφορὸ χρωμὴ ἢ νύκτα
βῶ θάδω τὸν τελαρόν,
ξερὰ κλωνάρια,
αἰμᾶ Ἰωνες οἱ φλέβες
βῶ πῶδια
ὡς κρὸταλα χτυποῖσαν
τελῆμα... ἢ καρδιά
νέβητη ρωθμὲς!!!
Σε περίμενα.

Με την ονομασία «Σεπτεμβριανά» έμεινε στην ιστορία το οργανωμένο πογκρόμ της νύκτας της 6ης Σεπτεμβρίου 1955, εξ ου και η ονομασία, που συνέβη στη Κωνσταντινούπολη, όταν καθοδηγούμενος τουρκικός όχλος προκάλεσε βίαια επεισόδια κατά των περιουσιών των Ελλήνων (Ρωμιοί) και των Αρμενίων, πλην όμως Τούρκων υπηκόων, καθώς και άλλων μη μουσουλμανικών μειονοτήτων, λεπλαιντώνας και πυρπολώνοντας ελληνικά καταστήματα, σπίατα, σχολεία και βεβηλώνοντας εκκλησίες ακόμα και νεκροταφεία δημιουργώντας τρομοκρατία και ανασφάλεια για τις υφιστάμενες μειονότητες. Αφορμή έδωσε μια βομβιστική επίθεση στο πατρικό σπίτι του Κεμάλ Ατατούρκ στην Θεσσαλονίκη, που όπως αποδείχτηκε στην συνέχεια ήταν σκανοθετημένη προβοκάτσια από την ίδια την τουρκική κυβέρνηση.

Πορεία της ελληνικής μειονότητας της Κωνσταντινούπολης (1923 - 1947)

Το 1927, τρία χρόνια μετά την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης η ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινουπόλεως περιοριζόταν στις 100.000 περίπου άτομα, συν άλλες 26.000 Έλληνες πολίτες, ενώ κατά το 1924, μερικούς μήνες μετά την υπογραφή της συνθήκης ο ελληνικός πληθυσμός της ευρύτερης Κωνσταντινουπόλεως υπολογιζόταν σε 298.000 άτομα. Όσοι Έλληνες παρέμειναν στην Κωνσταντινούπολη υποτίθεται ότι προστατεύονταν από διάφορες πρόνοιες της συνθήκης.

Από την επομένη όμως της υπογραφής της Συνθήκης της Λωζάνης η Τουρκία άρχισε να περιορίζει τα δικαιώματα που παρείχε στους Έλληνες η συνθήκη, καταπατώντας με απροκάλυπτο τρόπο διάφορα άρθρα της και ασκώντας με παντοιοτρόπως ποικίλες πιέσεις στους μειονοτικούς και στο ίδιο το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Και όλα αυτά χωρίς να υπάρξει ουδεμία αντίδραση από το ελληνικό κράτος, πλην ελαχίστων περιπτώσεων. Ενδεικτικώς και πολύ περιληπτικώς αναφέρονται μερικά μόνον από τα μέτρα που έλαβε το τουρκικό κράτος κατά των Ελλήνων μειονοτικών: κατά καιρούς αυθαίρετες απαλείψεις ομογενών και δη σημαϊνόντων προσώπων, απαγόρευση εξασκίσεως πολλών επαγγελματίων σε Έλληνες, κατασκέσεις περιουσιών, επιεμβάσεις στις εκλογές των ομογενειακών ιδρυμάτων, παρεμβολή διαφόρων προσκομιμάτων στην ομαλή οργάνωση και λειτουργία των εκπαιδευτηρίων και ένα σωρό άλλα.

Αποκορύφωμα της τουρκικής εκδορικής πολιτικής κατά της ελληνικής μειονότητας ήταν η στρατολόγηση είκοσι κλάσεων ομογενών, ηλικίας 25 – 45 ετών, το 1941 και η αποστολή τους σε νέα «τάγματα εργασίας» (amele taburlari) προς πραγματοποίηση εκκιοτισμών, εκβραχιωμών και έργων οδοποιίας στα βόρην της Τουρκίας, υπό άθλιες καιρικές συνθήκες. Όλα αυτά μετά την πλήρη επιβολή της τριπλής γερmano-ιταλο-βουλγαρικής κατοχής στην Ελλάδα.

Τέλος, το πιο εξοντωτικό μέτρο κατά της ομογένειας υπήρξε η περιβόητη «φορολογία περιουσίας» (varlik vergisi) – «βαρλίκι» για τους ντόπιους Κωνσταντινουπολίτες. Σύμφωνα μ’ αυτόν το νόμο, οι τουρκικές αρχές, με αυθαίρετο τρόπο, όρισαν για τους μειονοτικούς φόρο που έφθανε να είναι διπλάσιος ή και τριπλάσιος της συνολικής αξίας της περιουσίας τους. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν κατέβαλλε τον φόρο εντός δεκαπέντε ημερών, οι έφοροι είχαν δικαίωμα να κατάρκουν κάθε κινητή και ακίνητη περιουσία του. Αργόποια τριάντα ημερών σήμαινε τον εκποτισμό των «οφειλετών». Σε ειδικά στρατόπεδα και εκτέλεση καταναγκαστικών έργων. Αποτέλεσμα αυτού του νόμου υπήρξε η δήμευση πολλών περιουσιών (αφού οι ομογενείς εκκλήθησαν να πληρώσουν μέχρι και δεκαπλάσια από τα νομίμως αναλογούντα σ’ αυτούς – σε αντίθεση με τους Τούρκους, που πλήρωναν συμβολικά ποσά) ή η πώλησή τους σε Τούρκους έναντι ποσών ευτελέστατων. Επίσης, πάρα πολλοί Έλληνες οδηγήθηκαν στην Ανατολία για καταναγκαστικά έργα. Πολλοί εξ αυτών πέθαναν από τις κακουχίες, ενώ όσοι σώθηκαν επέστρεψαν σε άθλια κατάσταση στις αρχές του 1944, και όταν πλέον άρχισε να διαφαίνεται στον ορίζοντα η πύτα της ναζιστικής Γερμανίας στον Βαε Παγκόσμιο Πόλεμο. Βάσει αυτού του νόμου η ελληνική ομογένεια, αν και αποτελούσε λιγότερο από το 0,5% του συνολικού πληθυσμού της Τουρκίας, εκλήθη να πληρώσει το 20% του συνολικού ποσού του φόρου.

Γενικώς, η τουρκική κυβέρνηση, με τα μέτρα που έλαβε εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως έπληξε καίρια τους κοινωνικούς, πολιτικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς θεσμούς της ελληνικής μειονότητας.

Μετά το πέρας του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου, και ιδίως μετά το 1947, η Τουρκία αναγκάστηκε να χαλαρώσει τα μέτρα κατά της ελληνικής μειονότητας, καθώς η Ελλάδα βρέθηκε με το μέρος των νικητών του πολέμου, ενώ η Τουρκία είχε τηρήσει ευμενή ουδετερότητα προς την ναζιστική Γερμανία και ευρισκετο σε πολύ δύσκολη θέση, ι-δίως έναντι της Σοβιετικής Ένωσης. Εξάλλου, μετά την δημιουργία του Ν.Α.Τ.Ο. και την ένταξη της Τουρκίας και της Ελλάδος στον οργανισμό αυτό το 1952, οι σχέσεις των δύο χωρών έγιναν αρκετά πιο φιλικές.

Αναγέννηση της ελληνικής μειονότητας (1947–1955)

Μετά το 1947 η ελληνική ομογένεια άρχισε να αναδιοργανώνεται και να ανακάμπτει, εκμεταλλευόμενη μια αναπάντεχη χαλάρωση των ασφυκτικών όρων και συνθηκών της πολιτικής ζωής στην Τουρκία. Σ’ αυτό συνέτεινε η ίδρυση και λειτουργία κομμάτων εκτός του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος, που είχε ιδρύσει ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ. Μετά το 1946, όταν κατ’ ουσίαν διεξίχθησαν οι πρώτες πολυκομματικές εκλογές, τα δύο μεγάλα κόμματα (Ρ.Λ.Κ. του Ισμέτ Ίνονου και Δημοκρατικό Κόμμα των Τζελάλ Μπαγιάρι και Αντνάν Μεντερές) έπρεπε να προσεταιρισθούν τις ψήφους των ομογενών. Ο τρόπος δε με τον οποίο ήταν εγκατεστημένοι οι Έλληνες κατά περιοχές στην Κωνσταντινούπολη, που τότε δεν αριθμούσε πάνω από ενάμισι εκατομμύριο κατοίκων, και το τότε εκλογικό σύστημα, επέτρεπαν και αυτή την εκλογή μειονοτικών βουλευτών στην Μεγάλη Τουρκική Εθνου συνέλευση.

Μέσα σε μια οκταετία περίπου, και παρά τους οποιοσδήποτε περιορισμούς, η ελληνική κοινότητα κατόρθωσε να αναδιοργανώσει επί νέας βάσεως τους διάφορους πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους, ανασυγκρότησε τα νοσοκομεία και τα φιλανθρωπικά της ιδρύματα και αναβάθμισε την λειτουργία των σχολείων, με αποτέλεσμα να διπλασιαστεί μέσα σε λίγα χρόνια ο αριθμός των μαθητών. Οι 106 ελληνικές κοινότητες και τα διάφορα ιδρύματα, που διέθεταν νόμιμο καταστατικό, υπήχθησαν (προς καλύτερο συντονισμό και μεγαλύτερη συνεργασία) στις κεντρικές εφορίες των τριών περιοχών με τον μεγαλύτερο ελληνικό πληθυσμό: του Σταυροδρομίου, του Γαλατά και της Χαλκηδόνας.

Ένας άλλος τομέας, στον οποίο σημείωσε εντυπωσιακή πρόοδο η ελληνική κοινότητα, ήταν ο οικονομικός. Εκμεταλλευόμενοι οι ομογενείς την απαλλαγή των ομογενειακών ιδρυμάτων από τον κρατικό έλεγχο, την χαλάρωση των μέτρων της τουρκικής κυβερνήσεως, τα οποία στρέφονταν ευθέως κατά των περιουσιών και των επιχειρήσε-ων τους, αλλά και τους νέους νόμους που επέτρεπαν και σε Έλληνες επιχειρηματίες να συμμετέχουν στις διάφορες αμερικανικές επενδύσεις, κατόρθωσαν σε σύντομο χρονικό διάστημα να ανακτίσουν ακόμη και περιουσίες που τους είχαν αφαιρεθεί με το varlik vergisi, να προσδεύσουν οικονομικώς και να αναδειχθούν σε σημαντικότατο οικονομικό παράγοντα της οικονομικής ζωής της Κωνσταντινουπόλεως.

Όλα τα πιο πάνω, βεβαίως, και κυρίως η οικονομική ανάπτυξη της ομογενείας, επέτειναν τα ήδη έντονα εκδορικά αισθήματα της κυβερνήσεως Μεντερές και των εξαθλιωμένων Τούρκων μουσουλμάνων της Κωνσταντινουπόλεως εναντίον των ομογενών.

Σεπτεμβριανά

Οι πρώτες ενδείξεις της επερχομένης θύελλας

Ενώ η κυβέρνηση Μεντερές είχε ήδη αρχίσει να διαμορφώνει μια σαφώς πιο εκδορική στάση έναντι της μειονότητας, προβάλλοντας διάφορα προσκόμματα στις ελληνικές κοινότητες, που επιζητούσαν να ανακτήσουν τις χαμένες περιουσίες τους, ξεκίνησε να επεξεργάζεται ένα μέτρο, το οποίο ονομάστηκε «Γενικοί Κανονισμοί». Οι κανονισμοί αυτοί είχαν στόχο να αντιμετωπίσουν τα μειονοτικά προβλήματα στο σύνολό τους και κρατήθηκαν μυστικοί για καιρό.

Εκείνο όμως που έδωσε την ευκαιρία όχι μόνο στην κυβέρνηση, αλλά και στον τύπο και στον τουρκικό όχλο να στραφεί απροκάλυπτα εναντίον των Ελλήνων ήταν η ανακίνηση του Κυπριακού ζητήματος από τον Στρατάρχη Παπάγο το 1954. Με την υποκίνηση της Μεγάλης Βρετανίας η Τουρκία ενεπλάκη ενεργώς στο Κυπριακό ζήτημα, θέτοντας θέμα αν όχι επιποροφής της νήσου στην ίδια, τουλάχιστον διχοτομήσεως, για την προστασία, δόθεν, της μουσουλμανικής μειονότητας, η οποία βαφτίστηκε «τουρκική» και αναβαθμίστηκε σε «κοινότητα».

Με τις ευλογίες της τουρκικής κυβερνήσεως ιδρύθηκαν και ενισχύθηκαν οικονομικά διάφορες «εθνικές» οργανώσεις, που ευρισκονταν υπό τον άμεσο έλεγχο της. Οι οργανώσεις αυτές επρόκειτο να έχουν ενεργό συμμετοχή σε «λαϊκές» και «αυθόρμητες» διαδηλώσεις υπέρ των Τουρκοκυπρίων και εναντίον των Ρωμιών της Κωνσταντινουπόλεως. Η κυριότερη οργάνωση ήταν η «Kıbrıs Türkür Cemiyeti» (ΚΤC – Οργάνωση «Η Κύπρος είναι Τουρκική» με ιδρυτή τον ντονημέ (= απόγονο εξισλαμισμένων Εβραίων) Χικμέτ Μπιλ.

Η κατάσταση έγινε ακόμη πιο δύσκολη για τους Έλληνες με την έναρξη του ένοπλου απελευθερωτικού αγώνος της Ε.Ο.Κ.Α. την 1η Απριλίου 1955. Ο τύπος δημοσίευε εμρηστικά άρθρα, εστηλίτευε τον Πατριάρχη Αθηνών, επειδή δεν καταδικάζε δημοσίως τον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α., διέσπειρε ψευδείς ειδήσεις περί δήθεν εράνων που διεξήγαν οι ομογενείς υπέρ των αγωνιζομένων Ελλήνων της Κύπρου και περί επικείμενης γενικής σφαγής που περίμενε τους Τουρκοκυπρίους στις 28 Αυγούστου 1955. Στις 24 Αυγούστου, εξάλλου, ο Α. Μεντερές πρόεβη σε εμρηστικές δημόσιες δηλώσεις ενώπιον υπουργών, βουλευτών, επιχειρηματιών και δημοσιογράφων, υποθετώντας όλα τα μυθεύματα εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως και της Κύπρου. Όλα αυτά ήταν επόμενο να εξερεθίζουν έτι περαιτέρω τον τουρκικό όχλο.

Στις 28 Αυγούστου συνέβη ένα γεγονός, το οποίο μπορούμε να πούμε ότι υπήρξε το προανάκρουσμα των όσων επρόκειτο να ακολουθήσουν. Την ώρα της Θείας Λειτουργίας είκοσι Τούρκοι, υπό τα απαθή όμματα της αστυνομίας, όρμησαν και λεπλάτησαν τις εκκλησίες Παναγίας Νεοχωρίου και Αγίων Ταξιάρχων Στένης.

Εν τω μεταξύ είχε συγκληθεί, στις 29 Αυγούστου, στο Λάγκαστερ Χάουζ του Λονδίνου η Τριμερής Διάσκεψη μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας, Ελλάδος και Τουρκίας, στην οποία παρέστη τουρκική αντιπροσωπία υπό τον Υπουργό Εξωτερικών Φ. Ρ. Ζορλού.

Τα προηγηθέντα των γεγονότων της 6ης – 7ης Σεπτεμβρίου 1955

Στις 3 Σεπτεμβρίου η γυναίκα του Τούρκου Προξένου στην Θεσσαλονίκη κάλεσε Έλληνα φωτογράφο και του ζήτησε να φωτογραφήσει τον περιβόλο του Προξενείου, το οποίο στεγάζεται δίπλα σε παλιό σπίτι, στο οποίο υποτίθεται ότι γεννήθηκε ο Μουσταφά Κεμάλ. Της φωτογραφίες της ζήτησε ως «ενθύμιο», διότι την επομένη επρόκειτο να αναχωρήσει για την Τουρκία.

Τα μεσάνυχτα της 5ης προς 6ης Σεπτεμβρίου εξερράγη βόμβα στον κήπο του τουρκικού Προξενείου, η οποία προκάλεσε μικρές μόνο ζημιές σε υαλοπίνακες στην παρακείμενη «οικία του Κεμάλ». Η βόμβα, όπως εξακριβώθηκε από τις έρευνες που διεξήγαγαν οι ελληνικές αρχές και όπως απεδείχθη αργότερα στην δίκη των πρωταιτίων των γεγονότων το 1961 στην νήσο Yassıada (Πλάτη), μεταφέρθηκε από την Τουρκία από Τούρκο πρόκτορα (Έλληνα υπήκοο από την Κομοτηνή) και τοποθετήθηκε από τον Τούρκο κλητήρα του Προξενείου.

Στις 4:00 το απόγευμα η τουρκική εφημερίδα _stanbul Ekspres κυκλοφόρησε σε έκτακτη έκδοση και δημοσίευσε τις φωτογραφίες της συζύγου του Τούρκου Προξένου φρικτά παραποιημένες, εις τρόπον ώστε να δίδεται η εντύπωση ότι στο σπίτι του πατέρα των Τούρκων είχε σημειωθεί μια τεράστια έκρηξη από βόμβα που είχαν τοποθετήσει οι Έλληνες. Το γεγονός αυτό έδωσε το έναυσμα για την έναρξη των πρωτοφανούς αγριότιπς οργανωμένων ανθελληνικών ταραχών στην Κωνσταντινούπολη, γνωστών με το όνομα «Σεπτεμβριανά του 1955».

Το ανθελληνικό πογκρόμ της 6ης – 7ης Σεπτεμβρίου 1955 Μόλις δόθηκε το σύνθημα, ο μαινόμενος τουρκικός όχλος ξεκύθηκε στους δρόμους της Πόλης και άρχισε να λεπλάτει κάθε τι το ελληνικό. Ασφαλώς, όμως, οι «αγανακτισμένοι» Τούρκοι πολίτες δεν έδρασαν αυθόρμητα. Το σχέδιο είχε σχεδιαστεί προεπικινδύατα και με απόλυτη μυστικότητα. Είναι χαρακτηριστικό το ότι, πολλοί απλοί Τούρκοι ασφαλώς δεν ενέκριναν τα όσα διεπράχθησαν εναντίον των Ελλήνων, εν τούτοις, ουδείς Τούρκος πρόδωσε λεπτομέρειες του σχεδίου σε Ρωμίο φίλο του, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, όπου γενικώς και αορίστως ανέφεραν για «κάτι άσχημο που επρόκειτο να συμβεί εκείνες τις ημέρες».

Το σχέδιο είχε άρτια οργανωθεί, αφού μέρες ή και εβδομάδες πριν στρατολογήθηκαν άτομα από την Μικρά Ασία και την Ανατολική Θράκη – εκτός των Κωνσταντινουπολιτών Τούρκων, μεταφέρθηκαν με σιδηροδρόμους, ταξί, λεωφορεία και πλοία, εφοδιάστηκαν με ρόπαλα, αξίνες, λαστούς, βενζίνη, δυναμίτιδα, ενώ παρεσχέθη στους επιδόξους ταρακοποιούς τροφή και κατάλυμα για μία ή δύο ημέρες. Ακόμη συντάχθηκαν οι κατάλογοι των επικείμενων στόχων σε κάθε συνοικία και σημαδεύτηκαν την κατάλληλη στιγμή τα ελληνικά κτίρια. Τέλος, εκπαιδεύτηκαν οι αστυνομικοί και στρατιώτες με πολιτικά που θα ελάμβαναν μέρος στη λεηλασία και θα καπνίζυναν το πλήθος, ενώ αργότερα θα έπαιζαν τον ρόλο των ειρνοποιών.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της 12 Αυγούστου 2008 της εφημερίδας Ραντίκάλ, τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στις 6-7 Σεπτεμβρίου 1955 εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης είχαν οργανωθεί από το Γραφείο Ειδικού Πολέμου (Özel Harp Dairesi), το οποίο αποτελούσε τον μηχανισμό, που είχε στηθεί από το ΝΑΤΟ για την αποτροπή του κομμουνιστικού κινδύνου.

Οι πρώτες συγκεντρώσεις και ομιλίες ξεκίνησαν κατά τις 4:30 το απόγευμα, ενώ οι πρώτες ταραχές πρέπει να ξεκίνησαν γύρω στις 5:30. Φυσικά, η ώρα ενάρξεως των τουρκικών επιθέσεων ποίκιλλε από συνοικία σε συνοικία. Επιθέσεις εναντίον των Ελλήνων και των περιουσιών τους έλαβαν χώρα και στην ευρωπαϊκή και στην ασιατική πλευρά της Κωνσταντινουπόλεως, αλλά και στις νήσους Χάλκη και Πρίγκηπο, από Τούρκους που μεταφέρθηκαν εκεί με πλοίαρια.

Με στρατιωτικά πειθαρχία κινούμενος ο τουρκικός όχλος, ο οποίος ανερχόταν σε δεκάδες χιλιάδες άτομα, κινήθηκε κατά παντός ελληνικού οικείου. Μέσα σε εννέα περίπου ώρες (διότι σε πολλά σημεία οι βανδαλισμοί συνεχίστηκαν και μετά την κήρυξη του στρατιωτικού νόμου μετά τα μεσάνυχτα) καταστράφηκαν ολοσχερώς 1004 σπίατα, ενώ άλλα περίπου 2500 υπέστησαν εκτεταμένες ζημιές. Καταστράφηκαν επίσης 4348 καταστήματα, 27 φαρμακεία, 26 σχολεία, 5 πολιτιστικοί σύλλογοι, οι εγκαταστάσεις 3 εφημερίδων, 12 ξενοδοχεία, 11 κλινικές, 21 εργοστάσια, 110 ζαχαροπλαστεία και εστιατόρια, 73 εκκλησίες, ενώ σπλήθηκαν πάρα πολλοί τάφοι σε 2 κοιμητήρια, καθώς και οι τάφοι των πατριαρχών στην Μονή Βαλουκλή.

Επίθεση δέχτηκαν και ένας μικρός αριθμός αρμενικών και εβραϊ-

κών περιουσιών, ορισμένες αρμενικές εκκλησίες και μια εβραϊκή συναγωγή.

Τουλάχιστον 30 Έλληνες σκοτώθηκαν και εκατοντάδες άλλοι κακοποιήθηκαν βάνουσα. Σε δύο περίπου χιλιάδες υπολογίζονται από τους κύκλους της ομογένειας οι βιασμοί, αν και επισήμως καταγγέθηκαν μόνο 200.

Ιδιαίτερο μίσος επεδείχθη κατά των ιερωμένων, αφού πολλοί απ’ αυτούς ξυλοκοπήθηκαν αγριότατα, άλλοι γυμνώθηκαν και διαπομπεύθηκαν, εξαναγκαζόμενοι να φωνάζουν: «Η Κύπρος είναι τουρκική», ενώ υπάρχουν μαρτυρίες ότι σε κάποιο ιεροδιάκονο έγινε αναγκαστική περικοπή. Ο Επίσκοπος Παμφίλου Γεράσιμος και ο πλειοκώμενος μοναχός Χρυσανθος Μαντιάς ξυλοκοπήθηκαν μέχρι θανάτου, ενώ ο Μητροπολίτης Ηλιουπόλεως Γεννάδιος παραφρόνησε από τους ξυλοδαρμούς και ύστερα από λίγο χρόνο απεβίωσε.

Η οικονομική πτυχή των ταραχών

Μέσα σε λίγες ώρες η ελληνική οικονομική δραστηριότητα καταστράφηκε σχεδόν ολοσχερώς, αφού τα σπίατα και οι περιουσίες των περισσότερων Ελλήνων και τα ιδρύματα της ομογένειας λεπλάτηθηκαν. Χιλιάδες Έλληνες έμειναν κυριολεκτικώς μόνο με τα ρούχα που φορούσαν, αφού στα σπίατα τους καταστράφηκαν με πρωτοφανή 만ία ή εκλάπνησαν τα πάντα από οικιακά σκεύη και τρόφιμα μέχρι κρεβάτια, καναπέδες και ακριβά κοσμήματα. 8.700 περίπου άτομα έμειναν άνεργα, αφού οι επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονταν είχαν καταστραφεί.

Αν και οι πρώτες εκτιμήσεις τουρκικών και ξένων τραπεζών μιλούσαν για ζημιές της τάξης του ενός ή δύο δισεκατομμυρίων τουρκικών λιρών, τον Φεβρουάριο του 1956 η τουρκική κυβέρνηση μείωσε κατά πολύ το ποσό, υπολογίζοντας τις συνολικές ζημιές σε 69.578.744 λίρες Τουρκίας, δηλ. περίπου 25 εκατομμύρια δολάρια.

Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών υπολόγισε ότι μόνο οι ζημιές που υπέστησαν οι εκκλησίες ξεπερνούσαν τα 150 εκατομμύρια δολάρια της εποχής. Βρετανοί διπλωμάτες υπολόγισαν τις ζημιές σε περίπου 200 εκατομμύρια δολάρια, ενώ σύμφωνα με εκτίμηση της ελληνικής κυβερνήσεως οι ζημιές ανήρχοντο σε 500 εκατομμύρια δολάρια. Ο Γάλλος συγγραφέας και καθηγητής στην Σορβόνηη Francois Crouzet στο βιβλίο του Le Conflit de Chypre (Η διένεξη της Κύπρου) υπολογίζει τις ζημιές σε 300 εκατομμύρια δολάρια της εποχής, δηλαδή πολύ περισσότερα του ενός δισεκατομμυρίου σημερινών (2008) δολαρίων.

Από το ποσό που υπολόγισε και ενέκρινε η τουρκική κυβέρνηση κατέβαλε τελικώς ποσό μικρότερο των 10 εκατομμυρίων Λ.Τ., και μάλιστα ύστερα από πολλούς μήνες, όταν η αξία της τουρκικής λίρας είχε υποτιμηθεί δραματικά. Δηλαδή, δόθηκαν αποζημιώσεις μικρότερες του 1% της αξίας των καταστροφών. Πάρα πολλοί δικαιοσύχοι δεν εισέπραξαν καμία απολύτως αποζημίωση, ενώ υπήρξαν και περιπτώσεις επιχειρηματιών που, ενώ έχασαν τα πάντα – και άρα είχαν ζημιά την χρονιά εκείνη – υποχρεώθηκαν να πληρώσουν και φόρο κερδών.

Η αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης

Η αντίδραση της ελληνικής κυβερνήσεως στα γεγονότα της 6ης – 7ης Σεπτεμβρίου 1955 υπήρξε από κλαρή έως ανύπαρκτη. Αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι ο τότε πρωθυπουργός Αλέξανδρος Παπάγος νοσούσε βαρύτατα και ουσιαστικώς η κυβέρνηση ήταν ακέφαλη. Από την άλλη, υπήρξαν έντονες συμμαχικές πιέσεις, ι-δίως από τον Αμερικάνο Υπουργό Εξωτερικών Τζων Φόστερ Ντάλ-λες, ο οποίος κάλεσε και τις δύο πλευρές να επιδείξουν αυτοσυγκράτηση και να συμφιλιωθούν.

Μετά την ανάδειξη του Κωνσταντίνου Καραμανλή στην πρωθυπουργία στις 6 Οκτωβρίου 1955 και την αποχή της Ελλάδος από γυμνάσια του Ν.Α.Τ.Ο. στην Μεσόγειο, η Άγκυρα υποχρεώθηκε να αποδώσει μια στοιχειώδη ηθική ικανοποίηση στην Ελλάδα. Στις 24 Οκτωβρίου τίμησε σε ειδικά τελετή στο στρατηγείο του Ν.Α.Τ.Ο. στην Σμύρνη την ελληνική σημαία, την οποία ύψωσε ο Τούρκος Υπουργός Εξωτερικών. Ταυτόχρονα με την έναρξη των ανθελληνικών γεγονότων στην Κωνσταντινούπολη, ο τουρκικός όχλος στην Σμύρνη επιτέθη και κατέστρεψε το εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής, που λειτουργούσε στο στρατηγείο του Ν.Α.Τ.Ο. για τις ανάγκες των Ελλήνων αξιωματικών, λεπλάτησε τα σπίατα τους, ενώ προπλημάκισε αρκετούς απ’ αυτούς.

Η αντιμετώπιση των χαμηλόβαθμων πρωταγωνιστών των επεισοδίων από την τουρκική δικαιοσύνη

Μετά τις ανθελληνικές ταραχές η τουρκική κυβέρνηση προσπάθησε να επιρρίψει την ευθύνη της οργάνωσης των επεισοδίων σε «κομμουνιστές πράκτορες», ενώ η αστυνομία συνέλαβε 3.151 άτομα. Τελικώς, παρέμειναν υπό κράτηση τεσσάρων ες έξι μηνών 17 άτομα: εννέα μέλη της Kıbrıs Türkür, έξι φοιτητές και δύο συντάκτες της _stanbul Ekspres. Στην δίκη που ακολούθησε δικάστηκαν και έξι μέλη του παραρτήματος Σμύρνης της Kıbrıs Türkür. Στις 24 Ιανουαρίου 1957 το ποινικό δικαστήριο Κωνσταντινουπόλεως αθώωσε και τους 23 κατηγορούμενους.

Η τύχη των πρωταιτίων του πογκρόμ

Από τα μέλη της κυβερνήσεως Μεντερές, συμμετοχή στην διοργάνωση του ανθελληνικού πογκρόμ φαίνεται να είχαν, εκτός από τον ίδιο τον πρωθυπουργό, ο Μαχμούτ Τζελάλ Μπαγιάρι, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Μεχμέτ Φουάτ Κιοπρουλού, πρώην Υπουργός Εξωτερικών, Φατίν Ρουστού Ζορλού, Υπουργός Εξωτερικών, Ναμίκ Γκεντίκ, Υπουργός Εσωτερικών, Ετχέρ Μεντερές, Υπουργός Αμύνης και Φακρεττίν Κερίμ Γκιοκάν, βαλής (κυβερνήτης) της Κωνσταντινουπόλεως.

Στις 27 Μαΐου 1960 ομάδα αξιωματικών υπό τον στρατηγό Τζεμάλ Γκιουρσέλ κατέλαβε την εξουσία και οδήγησε σε δίκη 592 μέλη και συνεργάτες του Δημοκρατικού Κόμματος. Πολλοί απ’ αυτούς δικάστηκαν σε περισσότερες της μιας δίκες. Μια από τις σημαντικότερες δίκες ήταν αυτή για το Πογκρόμ της 6ης – 7ης Σεπτεμβρίου 1955. Ο Γκεντίκ αυτοκτόνησε λίγο μετά την επκράτηση του πραξικοπήματος. Οι Μπαγιάρι και Ετχέρ Μεντερές δεν δικάστηκαν καθόλου για την συμμετοχή τους στην διοργάνωση του πογκρόμ, ενώ ο Κιοπρουλού αθώωθηκε. Ο Γκιοκάν απλώς στερήθηκε των πολιτικών του δικαιωμάτων. Ένοχοι ευρέθηκαν μόνον οι Μεντερές και Ζορλού, γι’ αυτό και καταδικάστηκαν σε φυλάκιση 6 ετών. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για άλλη, πολύ πιο ασήμαντη υπόθεση, αυτή της καταχρήσεως κεφαλαίων, ο Μεντερές καταδικάστηκε σε φυλάκιση 14 ετών και 2 μηνών. Αν και οι Αντνάν Μεντερές και Ζορλού καταδικάστηκαν στην εσχάτη των ποινών και απαγοιώστηκαν στην νήσο Ιμράλι, τον Σεπτέμβριο του 1961, εκείνο που βάρυνε στην θανατική καταδίκη τους ήταν οι κατηγορίες για παραβίαση του Τουρκικού Συντάγματος.

Οι Τούρκοι πρόξενοι της Θεσσαλονίκης, ο θυρωρός του Προξενείου που τοποθέτησε την βόμβα και ο φοιτητής Οκτάν Εγκίν που μετέφερε την βόμβα στην Θεσσαλονίκη αθωώθηκαν. Ο Εγκίν αργότερα διορίστηκε Γενικός Διευθυντής Κρατικής Ασφαλείας και αργότερα Νομάρχης στην Νεάπολη (Nev ehir) της Καππαδοκίας.

Ο πρόεδρος του Σωματείου «Η Κύπρος είναι Τουρκική» Χικμέτ Μπιλ κατέθεσε στο δικαστήριο ως μάρτυρας κατηγορίας. Αργότερα απεστάλη από την τουρκική κυβέρνηση ως ακόλουθος τύπου στην Τουρκική Πρεσβεία στην Βηρυτό.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

➤ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος με τη φροντίδα του Νίκου και της Ναυσικάς Χανδάνου γιορτάσε το όμορφο εκκλησάκι στα όρια του χωριού μας, το οποίο με πολύ αγάπη το έκτισε και το εξόπλισε σύμφωνα με την εκκλησιαστική μας παράδοση η αξέχαστη Τέσα Κόντη.

Αρκετός κόσμος παρακολούθησε τη Θεία Λειτουργία και απόλαυσε τους καλλίφωνους ψάλτες μας. Σύμφωνα με το έθιμο έγινε Αρτοκλασία υπέρ υγείας των προσφερόντων τα δώρα και το κέρασμα. Να μνημονεύουμε την Τέσα μας που έφτιαξε αυτό το όμορφο εκκλησάκι και σίγουρα μας βλέπει από εκεί ψηλά. Ας έχουν πάντα υγεία ο Νίκος και η Ναυσικά Χανδάνου μαζί με τα παιδιά και τα εγγόνια. Τους ευχόμαστε χρόνια πολλά. Και του χρόνου να ξαναγιορτάσουμε.

➤ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΩΤΗΡΑ

Το ωραίο εκκλησάκι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος της οικογένειας Πλατή το λειτούργησε και φέτος η δισεγγονή του Ζώη Πλατή, Λίτσα Βαλαβάνη. Όλα όμορφα και πολιτισμένα. Πολλοί και φέτος οι προσκυνητές και το κέρασμα πλούσιο. Ακόμη και σταφύλια, όπως είναι το έθιμο και η εκκλησιαστική παράδοση προσφέρθηκαν στους προσκυνητές. Έγινε αρτοκλασία υπέρ υγείας και στο τέλος τελέστηκε τρι-σάγιο στο μνήμα του κτήτορα Ζώη Πλατή.

Ευχαριστούμε την Ελευθερία Βαλαβάνη για το ενδιαφέρον της, για την κάθε χρόνο γιορτή και φροντίδα, για την συντήρηση της εκκλησίας. Ας την έχει καλά ο Θεός. Χρόνια πολλά και του χρόνου. Φέτος το κέρασμα το προσέφερε ο φίλος Βασίλης Ελ. Νίτας εις μνήμην της θείας του Σωτηρίας Συζύγου του Χρήστου Νίτα

➤ ΣΤΑ ΑΛΛΑ ΕΞΩΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ

Λειτουργήσαν ακόμη το εκκλησάκι του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου εντός του οικισμού Ευαγγελίστριας όπως την ονομάζουμε, δίπλα στον Ξενώνα μας. Το ιστορικό αυτό προσκύνημα με κτήτορα τον **Ιωάννη Δήμου**, αφού ο Ιωάννης στην Ρουμανία απέκτησε μεγάλη περιουσία και μάλιστα τον 18ο αιώνα υπήρξε Ευεργέτης του χωριού μας, αλλά και ενίσχυσε με μεγάλο ποσό τον Αρχιεπίσκοπο Βουκουρεστίου τον Πωγωνίσιο από την τότε ονομαζόμενη Πογγόργιανη, σήμερα Παρακάλαμος, Μακαριστό **Δοσίθεο**. Οποιοι τότε βαπτίζονταν στους Αγίους Τόπους έπαιρνε τον ιερατικό τίτλο του ΧΑΤΖΗ. Έτσι έκτοτε η οικογένεια ονομάζεται μέχρι σήμερα Χατζή. Εμείς οι παλαιοί Βησσανιώτες γνωρίζουμε τα κτήματα της οικογένειας αυτής με την ονομασία «**στου Γιάννη Δήμου**» περιοχή Νότια της Βήσσανης.

Το ιστορικό αυτό παραδοσιακό εκκλησάκι χρήζει άμεσης συντήρησης, γιατί έχει ωραίο τέμπλο ξυλόγλυπτο και οι αγιογραφίες του έχουν ξεθωριάσει. Άλλα και όπως είναι σήμερα αποτελεί σπουδαίο αξιοθέατο της Βήσσανης.

Φέτος το καλοκαίρι οι κυρίες **Πηνελόπη Αστρεϊνίδη** και η **Ελένη Δημητρίου Χατζή** την λειτούργησαν με μεγάλη συμμετοχή κόσμου. Έγινε αρτοκλασία και προσφέρθηκε πλούσιο κέρασμα. Ας έχει ο Θεός υπό την προστασία Του τις οικογένειες της Ελένης Χατζή και της Πηνελόπης Αστρεϊνίδη.

– Επίσης λειτούργησαν η Αγία Παρασκευή της οικογένειας **Τσάτσικα**, ο Άγιος Κοσμάς της οικογένειας **Παπίγκη** και ο Άγιος Παντελεήμων της οικογένειας **Τσουβαλίδη**.

➤ ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΜΑΣ

Την παραμονή 14 Αυγούστου τελέσαμε τον Μέγα Εσπερινό στην Ιερά Μονή Άβελ του χωριού μας. Δυστυχώς ο καιρός ήταν βοχερός γι' αυτό η Θεία Λειτουργία και η Αρτοκλασία έγιναν εντός του Ναού. Παρ' όλα αυτά οι συγχωριανοί μας προσήλθαν όπως παλιά στην Μονή. Η Αρτοκλασία έγινε υπέρ υγείας των απανταχού Βησσανιωτών από την Αδελφότητά μας όπως και το σχετικό παραδοσιακό κέρασμα. Ακολούθως μεταβήκαμε στην πλατεία του χωριού μας όπου ξεκίνησε το διήμερο πανηγύρι μας με το Χορευτικό του Πολιτιστικού με τα κορίτσια μας ντυμένα την σύγχρονη βλάχικη ενδυμασία.

➤ Ο ΞΕΝΩΝΑΣ

Ο Ξενώνας τις ημέρες του Αυγούστου ήταν πλήρης και δυστυχώς δεν μπόρεσε στη ζήτηση δωματίων των συγχωριανών μας. Επειδή είναι πολύ καλός και οι προσφερόμενες υπηρεσίες είναι υψηλού επιπέδου τις Άγιες ημέρες του χρόνου και το Καλοκαίρι οι κρατήσεις των δωματίων για τους συγχωριανούς μας να γίνονται εγκαίρως.

➤ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Με τον οβολό αρκετών Βησσανιωτών, που έχουν τάφους, κρατάμε αξιοπρεπώς το Κοιμητήριο μας. Για το έτος 2026 οι παρακάτω συγχωριανοί μας προσέφεραν για τον καθαρισμό και μυοκτονία του Οστεοφυλακείου, καθώς και την αποκομιδή εγκαταλελειμμένων οικοδομικών υλικών από τους κατασκευαστές των μνημείων: **Βουγιουκλή Νούλα 10, Ματσούκα Μάρθα 10, Μούκα Ισμήνη 20, Ζαρκάδα Ελένη 20, Ζάγκα Ναταλία 20, Νικολάου Χαρ. Νίκος 10, Κουρέντας Κ. Νικόλαος 10, Δάλμας Θ. Αθανάσιος 10, Φραγκοζίδου Αρετή 10, Δάρμα Ελένη 10, Ελευθερία Ζαρκάδα 20.**

➤ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Το πολυφωνικό του Βαγγέλη Κώτσου στον πλάτανο στα πλαίσια των «Μουσικών Κτισμάτων».

Από την δεξίωση που παρέθεσε ο Βασίλης Κώτσας στη βάπτισμα της κόρης του Λένας.

Η Αδελφότητα αντικατέστησε την επιγραφή εις μνήμην του συγχωριανού μας Αχιλλέα Μέντζου στο μικρό γηπεδάκι του μπασκετ. Στη φωτό μέλη της οικογένειας του εκλιπόντος όπως ο γαμπρός του Περικλής Ιακωβάκης, ο γιός του Θάνος Μέντζος με ανήψια, τ' αδελφία Αλέξανδρος και Μιχαήλ Ράιχενμπάχ και Φάνης Δάλμας που συμμετείχαν στον διεξαχθέντα αγώνα με τα παιδιά του χωριού.